

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Rövidített petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülé-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

POSTA-ÉRTÉK
STAUBER JÓZSEF

Szerda, október 9.

Mai számunk főbb közleményei:

A bosnyák költségvetés a magyar delegációban.
Az ügyvédek mellékfoglalkozása.
Berlini muzsika.
Az első hadüzenet.
Szegény öreg pap ...
A városi árvaház kérdése.
Az olasz herceg és barátja.
Letartóztatott ügyvédjelölt.
Tarkaságok.

Komoly időkben.

Arad, október 8.

Ha háboru lesz, vagy ha földindulás is: a magyar ellenzék az nem hozza közelebb a kibontakozás gondolatához. Károlyi Mihály grófnak még mindig Pavlik fáj, s a mig az a rettentő eset, hogy egy Károlyi gróf testéhez rendőrkéz ért, orvosolva, meg nem történtté varázsolva nem lesz, — addig az ország nem juthat előbbre a maga útján.

A többiek se keresik a nyugalomhoz vezető ösvényt. Mert a munkapárti nagy küzdelem tárgyi eredményeinek elejtése és a visszataszítóan szubjektív személyi áldozatok erőszakolása egészen bizonyosan nem az az út, amelyen a parlamenti bizottság helyreállítható. Az ellenzék pedig nem tud egyebet.

A népgyűlések se változtatnak azon a tényen, hogy az országot a maguk ügye mellett megmozgatniok nem sikerült. Hiszen elvégre Apponyi Albert grófnak, Andrássy Gyulának, ha népgyűléseken beszélni akar, akad közönsége. Akadt máskor is. Ma sem akad több, mint egyéb alkalmakkor. De a munkapárti képviselők sem

panaszkodnak a kerületeik hangulatának megromlásáról. Százával mondottak beszámolókat s a miniszterelnökhöz özönével érkeznek a táviratok, melyekben őt a kerületek választópolgársága ragaszkodásáról és bizalmáról biztosítja.

A törvényhatóságok tanácskozó termének a hangulata is változatlanul kedvező. Legutóbb Csanádvármegye állandó választmánya foglalkozott a politikai helyzettel és készítette elő egy határozatban a megye állásfoglalását. A makói megyeházán nyoma se látszott a Justh-féle taktikának. Az ellenzék gyöngesége tudatában szavazás nélkül engedett át egy okos, higgadt indítványt, melyben világosan benne foglaltatik, hogy a vármegye véleménye szerint a kormányt és a többséget a kisebbség erőszaka hozta kényszerhelyzetbe.

A legellenzékibb vármegyék egymásután bizalmukról biztosítják az uralmon lévő hatalmat, mert hiszen minden elfogulatlan eleme beláthatja, hogy folytonos ellenségeskedéssel nem lehet az ország nyugodt békés fejlődését biztosítani. A vármegyék határozatai a békét sürgetik, mert a hadiállapotba belepuztulnak az ország legértékesebb javai.

Micsoda buzdítást meríthet min ezekből a jelenségekből az ellenzék ahhoz, hogy jelenlegi politikáját tovább folytassa? Minő reményei lehetnek? Minő kedvező esélyekre számíthat?

És nem veszik észre, hogy a taktikázásuk iránt a nemzet érdeklődése egyáltalán a minimumra szállott alá? Világtörténeti események játszódnak le körülöttünk. Európa békéje van veszélyeztetve és senki bizo-

nyossággal meg nem mondhatja, hogy a szituáció hova fejlődik. A nehéz külpolitikai helyzettel természetesen egybekötött gazdasági megrázkódtatások erősen megviselik az ország polgárságának egy tetemes részét, melynek ilyen körülmények között a Fráter Loránd katonatrombitájának magasabb politikai jelentősége iránt kevés az érzeke. Az országnak igazán nincs kedve mostanában odafigyelni az urak mókáira, amikor a kereplők hangja puskák ropogásának zajaiba fulhatik bele.

Ha egyéb nem, a külpolitikai helyzet mindenesetre rászoríthatna egy Apponyit, egy Kossuthot, egy Andrássyt, hogy rekonstrukció alá vegye a politikáját. Mindezekelőtt pedig be kellene látniok azt, hogy ha a miniszterelnök személye és állása soha és semmi körülmények között politikai alku körébe bele nem vonható, legkevésbébe vonható be épen a jelen pillanatban.

A delegációban az ellenzék elmulasztotta kötelességét. Épen a jelen külpolitikai szituációban abszontálta magát a tanácskozásoktól. Ha ugyanazt cselekszi a parlamentben is, ezzel újabb szomorú bizonyosságot fogja adni éretlenségének és rövidlátásának. Soká a kisebbség a mai politikáját nem folytathatja. Végre is kénytelen lesz új utakon haladni, amelyek lehetővé teszik részére, hogy bekapcsolódjék a politikába. A harcmódnak meg kell változni, akár simán esünk át a külpolitikai bonyodalmaikon, akár — és ez az ellenzékre az eddigénél is nagyobb felelősséget hárít, — belesodródunk annak kiszámíthatatlan fordulataiba.

Sánta-Bata bakter.

Irta: Móricz Pál.

A multhól egy galléros fehér köpenyeg lebben felém, néhai jó öreg Kemény bátyámnak, a szegedi érdemes rendőrbiztosnak köpenyeg. Éjszakai őrzések idején a ziványok messziről felismerték ezt a fehér gallért. Rézfokos is csillan. Gácsér Jóska, a kisbíró, Táskó Jóska, a hajdu, meg az öreg Ginye káplár sok tekergő ziványt eloldalgattak, megpuhítottak azzal a táblás rézfokossal és mikoron a nádfedeles házakra telepedett a denevérszárnyu éjszaka, a kutyák csaholását énekek szeltek felbe. A bakterek énekeltek. A bakterek végezték énekszóval az órát.

A bakterek testülete többnyire munkaképtelen, elaggott emberekből verődött össze. Azzal tartották, hogy öreg emberekből válik a legjobb bakter, mert az öreg emberek szemét kerüli a lomha álom. Falábu, vén katonák is kerültek a baktertestületbe, azért is inkább furfangos, minden szírral megkent emberek voltak a bakterek.

Az 1850-60-as években sánta Bata bakter volt Szegeden a bakterek atyamestere. Hirnévre nem került párja az egész baktertestületben. A gazdag kereskedőnegyed is a sánta Bata járásába tartozott. Gondos örködésével, bakternótáival onnét riasztgatta a rezgékeny házassó ziványt. Sánta Bata bakter saját szerzésű költeményeit

énekelgette ilyenkor. Akár a költők társaságába is pályázhatott volna, mert helyi vonatkozású versei mindig ötletesek voltak. Sánta Bata bakter citeraművész is lévén, maga zenésítette meg az alkalmi énekeit. Karácsonykor, húsvétkor, sőt a zsidó ünnepek alkalmával is mindig volt verses mondanivalója. Kálváriajáráskor Krisztus kinszenvedéseit énekelte végig. Dévajkodott a farsangon. Hamvazó-szerdán a korhelyek bucsuzóját tolmacsoltta.

Disznótör alkalmával a torosház ablaka alatt a gömböcőről, hurkáról, hasalji szalonnáról rögtönzött dalt és az ablakon át úgy nyújtogatták ki neki a kancsó bort, kolbászt, kalácsot. Hát még purimkor? Sánta Bata bakter olyan melódiákat és versszövegeket vágott ki, Goldfáden kóser darabjaiban sem operálnak így. Node a jutalom sem maradt el. Az ujesztendei busás borralalók mellett libapecsenyével, barkhesszel, likörrel is urasan tartották a baktert.

Sánta Bata bakter énekei kétféleképpen voltak osztályozhatók. Voltak olyan énekei, amelyeket hivatalból énekeltek, tehát ezek a hivatalos énekek voltak. Másrendbe tartoztak a közóhajtásra, alkalmilag rögtönzött énekei. Ezeknek se szerők, se számok, a mulatozások hazaigyekvő társaságok is mindig megénekeltették Batát az egymás — gyöngéiről.

Hivatalos énekeit az órák szerint utcához-

szant énekelgette Bata. Mikor esti kilenc órakor elindult bakteri körutjára, baközöntől ezt énekelte:

Hallja minden háznak ura,
Kilencet ütött az óra:
Kocsis vigyázz a pipára,
Szolgáló meg a konyhára.

*

A Zöldkoszoru fogadó arról volt híres, nevezetesen Szegeden, hogy a könnyen lobbanó szerelmes szívűek ott találkoztak. Sánta Bata bakternek, a Zöldkoszoru titkos szerelmeskedőjéhez is volt egy fohásza. Talán a fogadásra orrolt valamiért, de az ablakok alatt mindig elénekelte:

Kilencet ütött az óra:
Minden ember nyugevóra:
De a szerelmesek mostan
Csókolódnak, nagy titkosan...

Sánta Bata bakter bizonyosan haragot tartott a Zöldfa-csapszék fogadására is. Ide jártak a legduhajabb korhelyek. Hajnalonként itt iszogatták a puncsot, a tüzes pálinkát és mikor Bata bakter az éjjeli szolgálatát befektetve hazafelé bakatott, itt is kitört belőle a jó erkölcs. Végigkurjantotta a „morált”:

Éjfél után három óra,
Sok korhely jut koplalóra..

A bosnyák költségvetés a magyar delegációban.

— A négyes albizottság ülése. —

Távirati tudósítás.

Bécs, október 8.

A magyar delegáció ma folytatta Bécsben a múlt héten megszakított munkáját. Az együttes négyes albizottság délelőtt tíz órakor ülést tartott s megkezdte a bosnyák költségvetés tárgyalását. Az ülésen jelen volt Lukács László miniszterelnök, Bilinszky lovag közös pénzügyminiszter, Hazai Samu honvédelmi miniszter és Thallóczy Lajos osztályfőnök is.

A bosnyák tartományok költségvetését Papp Géza előadó ismertette s kérte, hogy az annektált tartományokban elhelyezett parancsnokságok, csapatok és intézetek 1912 ik évi rendkívüli szükségleteit 12,768.346 koronában állapítsák meg, minthogy ezek a védőerőreform végrehajtásával összefüggő kiadásokból erednek. Ismertette ezután Bosznia és Hercegovina közgazdasági, közlekedési, birtokpolitikai, népesedési és kulturális állapotát s minden téren öröndetes haladásról emlékezett meg. Hangoztatta végül a bosnyák tartománygyűlés munkaképességének helyreállítását.

Heltai Ferenc bizalommal van ugyan a közös pénzügyminiszter igazgatása iránt, de konstatálni kívánja, hogy Bosznia és Hercegovinában az állapotok magyar szempontból megrosszabbodtak. A magyargyűlölet minden téren erősebbé válik és nem látja, hogy a közös pénzügyminiszter befolyásával kedvezőbbé tenné ezt a hangulatot, pedig az a sok áldozat, a melyet Magyarország a bosnyák vasut kérdésében hozni fog, megérdemelne a kedvezőbb hangulatot. Foglalkozik a boszniai vasérc kihasználásával is, a mi szintén sérelme a magyarságnak, mert nem látja azokat az intézkedéseket, a melyekből következtetni lehetne, hogy a vastelepek valamikor is a magyar vasipar érdekeit fogják szolgálni. A bizalmi nyilatkozathoz nem járul hozzá, a költségvetést elfogadja.

Chorin Ferenc a trialisztikus törekvések helyébe lépett monarchiaellenes hangulatra hívja föl a miniszter figyelmét. Bosznia gazdasági politikájával foglalkozva, sajnálattal látja, hogy kulturális és gazdasági erejét nem fejleszlik kellőképpen, hanem mesterségesen kiviteli iparokat létesítenek, a mire a vasúti tarifapolitikát használják föl. Nem lehet aztán csodálni, ha Boszniában a magyar behozatal évről-évre hanyatlik. Behatóan foglalkozik a vasutak kérdésével is és kéri a közös pénzügyminisztert, ne folytasson olyan politikát, a

melynek ele Magyarország ellen irányul. A kért költségeket megszavazza.

Több szónok nem jelentkezett, mire az elnök az általános vitát bezárta és az ülést öt percre felfüggesztette.

Szünet után Bilinszky Leó lovag közös pénzügyminiszter reflektált a hozzáintézett kérdésekre és válaszolt a közös pénzügyi kormányzatnak az annektált tartományokba követett politikáját.

A részletes vitában Lánzy Leó kérdést intéz a közös pénzügyminiszterhez az ogulin-bihácsi vasut kiépítését illetőleg arra nézve, hogy ki fog e épülni ez a vonal, amely nyolc kilométernyi hosszú és lesz e csatlakozása a magyar államvasutakhoz, amint tervezve volt eredetileg. Bilinszky megjegyzi, hogy ez a vonal mindenesetre ki fog épülni. Senkinek sem érdeke, hogy szárnyvasut épüljön, hanem csatlakozást kell találnia a magyar államvasutakhoz.

Az albizottság ezután elfogadta részleteiben is a bosnyák költségvetést.

Szerdán délelőtt 10 órakor a magyar delegáció pénzügyi albizottsága tart ülést, 4 órakor pedig a zárszámadási albizottság.

Berlini muzsika.

— Egy aradi ifju sikere. —

Berlin, október elején.

A zenekarból elhangzottak a megsemmisítés harmóniai — kilehelte a lelkét szegény Mimi. Megölte őt a zord hideg tél, vergődő kis tífusának zihálása nyugodtan simult bele a halál hideg éjszakájába és a mint megegyeszer átrendült sapadt, jéghideg arcán a mauzard szoba téli napsugara, Rodolfe, a költő már csak a porhüvelyébe borult a kedves teremtsnek. A hogyan a Puccini fájdalmas végakkordjait a berlini opera közönsége végig hallgatta, az maga volt a megértő, az átérző megihatottság. Az utolsó ütem elhalása utáni siri csöndben elröppenő sóhajlás volt a megmondhatója annak, hogy milyen talajra talált itt zene, csalekmény egyaránt. Félórát tapsolták a kedves, gyönyörű hang, csodás finom játéku Dux kisasszonyt, odasereglettek a színpad elé, alig lehetett kiűriteni a színházat.

Berlinben most van az operaverseny szezon tulajdonképeni kezdete. A „Filharmonia“, a világ legelőkelőbb zeneegyesületeinek egyike, most tartotta a megnyitó hangversenyét. Ünnepe volt, új orgonát is szenteltek fel a koncert keretében. A hangverseny előtt már egy fél órával megtelt a majd kétezer embert befogadó remek akusztikájú terem. Liszt „Preludiumát“ játszották, az élet és halál, a világosság és sötétség küzdelmének ha-

talmas zenéjét. Szomorkodott, ujongott a szép hangszer. Mély áhitattal, ünnepélyes csendben szölt az élet örömről és a sir sötétségéről a tiszta művészet és csupa tökéletesség. Utána ismét csönd és egy elfojtott sóhajlás, mint a mikor a Mimi szomorú vége elkövetkezett. Ez a közönség mind egy szálra megértette a zenét, itt nem volt smock, mindenkit a művészetnek, az abszolút szépségnek az élvezete vonzott ide. Az udvari páholy bársonyszékében ülő királyi hercegnek ugyanazok voltak az érzései, mint a gyár acélhengerei közül eljött munkásnak. Mert a közönség határozottan vegyes volt. Ott ült a császári páholyban az eljövendő uralkodó és nem messze tőle a Wertheim áruházbeli szőke, kékszemű elárúsító kisasszony a „vőlegénye“ karján. Ők biztosan megértették a nagy magyar pap átható subjektivitását, a tavaszt, amely kiáradt a muzsikából és a leány — uram bocsáss — nyílt színen ráborult a fűvállára, az meg szeliden végigsimogatta és megcsókolta a rendelkezésére álló szőke haját.

Német zenestatisztikusok állítják, hogy nincs az a birodalmi német ember, aki ne tudna énekelni, vagy zenélni. Talán van, bizonyos azonban, hogy az olaszt kivéve egy nemzetségnek se függ egy össze az élete, a lelke a muzsikával, mint a németé. A muzsikálást belenevelik a Wagner és Beethoven népébe, a gyermekbe. A német embernek legkedvesebb emléke mindig egy dal, melyhez talán boldog gyermekkori emlékek fűződnek, vagy egy édes bus emlék, melyet egy folyton visszatérő melódiával kísér lelkének viszhangja. És a zene fontos kötelező tárgy az iskolában, rá épen úgy szüksége lesz az egyénnek a létért való küzdelemben, mint a matézisre. Így azután érthető, hogy miért a legfejlettségesebb a klasszikus zene német közönsége, ezért olyan megértő, ezért olyan fogékony a német ember a zeneművészettel szemben.

Mikor a nagy német vaskancellár, Bismarckról történelmírói azt állították, hogy nem volt muzsikális, szinte felpattan a zene esztétikus Albert von Kendel nagy munkájával, melyben képtelennek nyilvánítja ezt az állítást. Bőséges adathalmazzal bizonyítja, hogy Bismarck mennyire el tudott mélyedni egy zenedarab hallatára. Mikor Mozart Es dur szonátájának első részét hallotta, azt a megjegyzést fűzte hozzá a vaskancellár, hogy mikor a zenét hallja, úgy tetszik neki, mintha egy késő nyári délutánon vidám hangulatban barangolna egy illatos parkban s elégedetten nézné az ég alkonyipírját, beleringatja magát a hangulatba, hogy a holnap is így boldogan fog elérkezni. Beethoven „Appassionata“-jára azt mondta, hogy egy egész emberélet küzdelmét érzi ki belőle, Mendelssohn, „Capriccio“-jára pedig találó megjegyzése volt, mintha egy rókát látna óvatosan előrekuszni alacsony bokrok között, az erdőben. Igaz, hogy nem szerette a Haydn naivitásait, az álmodozó Schopint, Schumann és Mozartban a roccocót, a negédest, de ezek nem is férték meg az egyéniségével. A hatalmas temperamentum, az imponáló, majestetikus nyugalom: Beethoven és Mendelssohn tudták őt megkapni. A németek mostani császára nem csak mindenható uralkodó, hanem tudós zenész, sőt zeneszerző is.

Az érzésekből, hangulatokból, bölcselkedésből eredő és kifejlődő klasszikus muzsika szeretete ma már régen odatapadt a szellemi fejlődés egy emelkedettebb lépcsőfokához és ha vannak is kultúremberek, a kiknek fogékonyasága le van csökkenve a ritmus iránt és csak a népdal, vagy a könnyebb zene tudja megfogni lelküket, abszolút muzsikális érzetelenség, amely nem művelhető, nincsen, vagy csak kóros állapotok között. Hogy mennyire kiegészítő része a német intellektusnak ma a klasszikus zene, bizonyítja, hogy az egyetemeken már régen rendes előadói vannak a zene-tudománynak. A harmónia tanát, a zenetörténetet, a görög muzsikát, a templomi zenét, az olaszkatolikus, a holland zenét, a Bach-Wagner-Beethoveni arany korszakot külön külön órákban adják elő és a legujabb törekvések be akarják vinni a zenét magát és az egyetem komoly bölcsészeti karába.

Tökéletesség nincsen, csak fejlődés van. A nagy német zenei titánok porladnak, kultuszuk virágzik, de már új fejedelmeket igyekeznek megüritni trónjukra ültetni s ha nem támadnak új Wagnerek, új Beethovenek, erővel kiválaszt a világ reklám egy kótáirót, aki csak szokatlan, újat teremtett. A birodalmi német egészen biztosan nem fogékony a néhol zavaros Strausz, muzsiká-

Santa Bata bakternek az órák fordulása szerint változtak a rigmusai. Még a fürgeteges szelet is tulsüvítette:

Éjfél után egy az óra,
Dicsértessék ezek Ura

Majd idő multával ismét folytatta:

Éjfél után óra kettő,
Dicsértessék a Teremtő.

Mégis legsikerültebb volt a bucsuzó éneke. Mikor éjfél után hármast ütött az óra, Santa Bata bakter berekesztette az órszolgálatot, ekkor énekelte:

Hármast ütött már az óra,
Én is elmék nyugovóra.

El is ment. Hanem egy furiangja mégis volt neki. Éjfél után már két órakor elkezdte kiabálni a három órát. Ő, de nem a hivatalos órát akarta ezzel a furianggal megrövidíteni. Egy órába került, mire a kerületét bejárta, hogy tehát mindenhol meghallják és tudtul vegyék, hogy már nyugovóra megy, éjfél után kettő órakor ezért kezdte kiénekelni a — hármast.

Az is igaz ugyan, hogy a házasság zsványok meg ekkor kászolódtak munkára. A bucsuénekekről ők is megtudták, hogy nyugovóra mentek a bakterek. Ezen időtájt, a baktervilágban, élt Szegeden egy Csonka nevezetű betyár, akit később 70 s néhány esztendőskorában Eszéken akasztottak fel, ez a zsvány rendőri felügyelet alatt volt állandóan; de megnyugodott benne. Legalább biztosan tudta, hogy a bakter nem hagyja elaludni, mert a bakter hajnali három órakor — felsőbb bölcs rendeletre — mialőtt nyugovóra tért, mindig bezörgött a Csonka ablakán:

— Itthon vagy-e te rossz csont, Csonka?
— Itthon hát! Hisz ugyis tudhatja kend! — még a betyárnak állott feljebb, pedig már akkor a csizmáját húzta a sötét szobában.

Hazament a bakter, Csonka pedig fogta az ásót, zsákot és elindult a munkára. A népség ilyenkor aludta telente az édes hajnali álmot. Az emberi zajtól teljesen elcsöndesült a város. Még a kutyák sem vakogtak. Kőd ereszkedett az utcákra. Csupán a kakasok kurjogattak, Csonka cimbora mialőtt zsákjába dobta a sárgalábú kakt, kitekerie a nyakát a taréjos kántornak és mikor már megtelt a zsákja, követte a bakterek példáját, nyugovóra ment jómagá is.

val szemben, nem különösen az egyenesen gondolkozó porosz és mégis a „Rózsavag” vagy az „Elektra” előadása előtt másfél héttel felemelt árakkal kelnek el a helyek. A zenei élet fejlődésében most egy amerikai reklám árnyalat fejlődik. Az új világ közelebb jött és lakói: a fiatalok, a csapongók, az életerősek, akik átjönnek a csupa realizmus hazájából a kultúrába átalakulni, öntudatlanul alakítanak, formálnak, teremtenek. A németnek tetszenek ők, elfogadják őket, mert nekik minden imponál, a mi temperamentumos, szeretik az olaszt, mert heves, tüzes, a spanyolt, mert fantasztikus forró vérű, az amerikai, mert gyors ötletű, praktikus és a zsenieket adó magyarokat is jobban szeretnék, ha a rokonszenvet sokan nem igyekeztek volna lerontani a multban. A nép, aki világtörténelem küzdelmében kiválogatja az idegenből a haladás feltételeit, a keveredés és kiválás alkalmazását a zenében is keresztül viszi. Az idegen összetevő erő egy természetes és egységes fejlődésben csak a nagy német egységet viszik diadalra.

Van Berlinben egy hajléka a klasszikus zenének. A Wagner kultusz bölcsőjét ringatják itt. Itt nevelik a Watanokat, Daland itt próbálja először tulzogni a tenger harsogását, a fáradt Siegmund szomjára Siegelind itt ad először hűs cseppet. Világhírű emberek kezébe van letéve egy-egy tehetség sorsa. Rothmühl a nagy mesterük, évenként volt az udvari opera hőstenorja, éles szem rögtön felfedi a tehetséget, kikényszerít, felszínre hoz az egyénben mindent, a mi benne van, azon túl pedig suggerál, a mi az önállóság, az egyéniség át nem veszi a szerepét. Csupa elevenéggel teli szeme egyet villan és az iskolaterem délutáni felhomályában csoda történik, az örök ember, az ősgermán, a vad, az indulatos az iskola padjai közül terem elének s már egy csodás hang éneklí a Niebelungok sorsát, vagy a Grál földöntúli legendáját. Szárnyal a tenor, gyöngyözik a szoprán, bug a basszus, a mester pedig sohasem fárad.

Új hanganyag érkezik. Bennünket is érdekel az új erő, mert aradi származású fiatalember a *Reiss ju*. Mikor a mester előtt próbáénekel, az előtt wotani, rideg arc kiderül. Régen keresi a művész a mi emberünket, ilyen hangra van szüksége: mélyes csengésűre, hatalmas, basszusba hajló baritonra. És most megkapta.

A mint fölcsendült az ifjú ajkáról a kis Schubert dal, a mester is belehevül az egyszerű témába, a víz folyásba, a patag csörgedezésbe, és rideg, zárkózott arcán kiül lassan az apai pártfogás, a mint a Bösendorfer mellett kísért a fiú kedves, kifejező énekét. Rögtön tanítani kezdi, hallgatja a mellkasát, mint egy orvos, nézi a torokát, feszíti a száját, a nyakát végig nyomogatja, úgy tetszik, mintha egy finom mesterhegedűt igazgatna. És a fiatalember boldog, büszkén hátraszól, de a mester rögtön leintí:

— Hier singt man und spricht man deutsch és hozzátesszi tréfásan: igen, igen.

A fiú pedig teli tudásvágygyal, buzgalommal és idealizmussal látja lelki szemeivel a jövőt, hiszen mester mondta, hogy nagy Wagner-énekes lesz belőle. Világvárosok hideg közönségének behódolásán keresztül fog eljutni oda, hogy az ott-honvalók, a hitetlenek, a kicsinyesek is elismerjék és büszkének legyenek rája. A mi őt előre viszi, az a német megismerés, ami őt támogatja, a német művészet és sikerei a német muzsika „gloire”-ja jegyében fognak elérkezni.

Werner Sándor dr.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A newyorki gyilkos rendőrhadnagy pöre. Newyorkból jelentik: A Becker rendőrhadnagy ellen indított pörben ma kezdték meg az esküdtek kisorsolását. Az elnök kijelentette, hogy Ityre ügyvédet, Becker fővédőjét eltávolítja a tárgyalóteremből, hanem hagyja abba sértő kirohanásait a kerületi ügyész ellen. A törvényszéki épület körül nagy embertömeg várakozik. A tárgyalótermet erősen őrzik, nehogy valaki rejtett fegyverekkel benyomulhasson.

Az ügyvédek mellékfoglalkozása.

— Érdekes nyilatkozatok az aradi határozatról. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, október 8.

A minap foglalkoztunk azzal az érdekes határozattal, amelyet az aradi ügyvédi kamara választmánya Szalay Károly elnöklésével a napokban hozott. Egy békéscsabai ügyvédjelölt — mint ismeretes — arra kérte a kamara választmányát, engedje meg neki, hogy jogi gyakorlat mellett ipart is folytathasson. Az aradi kamara hosszas vita után kimondotta, hogy az ügyvédjelölt nem végezhet rendszeres ipari munkát. Az indokolás szerint a kamara nem azért tartja összeférhetetlennek ezt a két állást, mintha az ipari foglalkozást lenézné, hanem azért, mert ha az ügyvédjelölt csak félnapig dolgozik az irodában, félnapig pedig még — mint az adott esetben az lett volna — a gyárban foglalatokodik, akkor nem szerezhethet kellő jogi gyakorlatot.

Az aradi ügyvédi kamarának ez az érdekes határozata nagy feltűnést keltett jogász körökben, épen azért kíváncsúnak találtuk kikérni alábbi közismert jogászok nyilatkozatait.

Erdély Sándor dr. országgyűlési képviselő, a budapesti ügyvédi kamarának helyettes tükára alábbiakban volt szíves nyilatkozni:

— Az ügyvédjelöltekkel illetőleg csak helyeselni tudom az aradi ügyvédi kamarának azon határozatát, hogy ügyvédjelölteknek a jogi gyakorlat mellett ipari gyakorlat folytatását nem engedélyezte. Az ügyvédjelölteknek ugyanis a törvény bizonyos meghatározott tanulási, illetve gyakorlati időt szab s ez alatt az idő alatt természetesen mással nem foglalkozhat, mert különben nem tudja megszerezni a kellő jogi gyakorlatot.

Ez a nézetem az ügyvédjelölteknél. Más véleményen vagyok azonban az esetben, ha ügyvédekéről van szó. Itt igenis radikális ujtásra volna szükség. A jelenlegi erre vonatkozó törvény ugyanis kimondja, hogy ügyvéd, mint ilyen, semmiféle más foglalkozást nem űzhet. Ezt az összeférhetetlenségi kérdést az ügyvédek gazdasági helyzetével kapcsolatban oly irányban lenne kívánatos módosítani, hogy az ügyvédi foglalkozás szabadfoglalkozásnak tekintessék és az ügyvédek jogi ügyeken kívül igenis űzhessenek bármilyen más tisztességes foglalkozást is.

Pollák Ilés dr., ügyvéd a kir. Kuria ügyvédi tanácsának egyik előkelő tagja nyilatkozata így szól:

— Általános és rendszeres gyakorlat az ügyvédi kamaráknál, hogy az ügyvédjelölteknek a jogi gyakorlat folytatásán kívül más foglalkozás űzését nem engedélyezik. Az ügyvédi kamaráknak ezt az álláspontját helyestem is, mert a tények azt igazolják, hogy az ügyvédjelölteink csak nagyon kevés tudással kerülnek ki az életbe. Így tehát kívánatos, hogy azt a rövid időt, amit a jogi gyakorlat folytatására fordít, ne töltsé más foglalkozással. Az ügyvéd a törvény és az ügyvédi kamara szabályai szerint szintén nem űzhetnek más foglalkozást. Erre vonatkozólag azonban van egy modern álláspontom, amit már ki is fejtettem az illetékesek előtt. Kíváncsúnak volna ugyanis, véleményem szerint, ha az ügyvédek az ipari és kereskedelmi élethez jobban hozzáismulhatnának. Különös létjogosultságot ad ennek a mai nehéz megélhetési körülmény. Az ügyvédi foglalkozás tudvalevőleg ma már — a túlprodukciónak miatt — nem nyújt biztos existenciát. Épen ez a körülmény vezeti az ügyvédi kamarákat számos esetben, hogy méltányosságból megengedik egyes ügyvédeknek azt, hogy olyan természetű állást, amely nem kívánja az ügyvéd jelenlétét, azt nem veszik az

ügyvédi foglalkozással inkompatibilisnek. Ilyen például az egyes részvénytársaságoknál az ügyvezető-igazgatói állás. Érdekes körülmény azonban az, hogy az ügyvédi kamarák a jelenleg fennálló szabályaik szerint nem engedik meg a tagoknak azt, hogy a tőzsdének állandó látogatói legyenek. Erre a budapesti ügyvédi kamaránál már Beck Gyula báró esete precedens is volt.

Közös minisztertanács a külpolitikai helyzetről.

— Izgalmas tanácskozás az éjféltutáni órákban. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 8.

Ma este tíz órakor Bécsben közös minisztertanács volt, amelyben a most ülésező delegáció elé terjesztendő hitel nagyságát állapították meg véglegesen. Minthogy ma úgy a magyar, mint az osztrák delegációk bizottságai üléseztek és Berchtold gróf külügyminiszter pedig már napokkal ezelőtt ma este nyolc órára ebédre hívta meg a delegáció tagjait, a közös minisztertanács csak tíz órakor kezdte meg ülésezését. Résztvettek azon a közös miniszterek, a tengerészeti parancsnok, a két miniszterelnök és a pénzügyminiszterek. Tellezky János magyar pénzügyminiszter e célból ma reggel Bécsbe érkezett.

A rendkívüli hitel nagyságáról és annak céljáról abszolút biztosat még ma délután Lukács miniszterelnök sem tudott mondani a nála érdeklődő magyar delegátusoknak, mert úgy mondotta, csak a közös minisztertanács fog kialakulni az a keret, amelyben ez a hitel elhelyezhető lesz és ez a konferencia fogja eldönteni, vajon a most ülésező delegáció dönt-e fellette, vagy pedig a novemberben összeülő elé terjeszték a kormányok javaslataikat. Annyit mondhatott csak a miniszterelnök, hogy úgy a hadsereg szükségleteiről, mint a haditengerészet kiépítéséről kell gondoskodni és ezért a hadvezetőség új követelésekkel lép fel. Ebből kitűnik, hogy jelentékenyen magasabb összegekről lesz szó, mint amilyenekről eddig a nyilvánosság beszélt. Az a hír, mintha a magyar minisztertanács csak nagy nehézségek legyőzése után egyezett volna bele eme hitelek kérésébe és hogy Tellezky pénzügyminiszter lemondással fenyegetőzött volna, tökéletesen légből kapott koholmány.

Bécsi delegációs körökben az volt délután a felfogás, hogy már csütörtökön a delegációk elé kerül a katonai hiteljavaslat. Ugyanaz nap az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ülést tart és tárgyalja azt úgy, hogy egyidejűleg elkészül a plénum a rendkívüli hitel létárgyalásával. Azt hiszik, tekintettel a nemzetközi helyzetre, a tárgyalások sima lefolyásúak lesznek.

Bécsből jelentik éjjel félkettőkor:

A közös minisztertanács éjjel félkettőkor megszakítás nélkül tart s valószínű, hogy hajnali félnégy előtt nem is ér véget. A tanácskozásról éjjeli félkettőtől nem távozott el egy miniszter se. Berchtold holnap fontos nyilatkozatot fog tenni a delegáció ülésén s bejelenti, hogy a közös minisztertanács milyen mérvű hadihitel igénybevételét határozta el.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Éjjel után háromnegyed kettőkor a miniszteri tanácskozás még tart és semmi jel nem mutat arra, hogy végehez közeledik e. Hír szerint a külpolitikai helyzetre való tekintettel százötven milliót kér újból a hadügyi kormány felszerelésekre. Azt hiszik, hogy a minisztertanácson engedményeket értek el ezzel a követeléssel szemben. Arról, hogy esetleges katonai intézkedések vita tárgyává tettek-e, nincsen hír. Állítólag öt hadtest mozgósítására tettek előkészíteteket, de mozgósítás még nem történt.

Az első hadüzenet.

Montenegró Törökország ellen. — A nagyhatalmak akciója.

— Saját tudósítónk jelentése. —

Arad, október 8.

Már csak nagyon halványan, alig-alig pislog a béke kialvófélben levő mécsese, Montenegró a koalált balkánállamok legkisebbike és legjelentéktelenebbike vállalta magára azt a kétes dicsőséget, hogy az ő nevéhez fűződjék a legújabb kor legvéresebbnek és legbarbárabbnak ígérkező háborúja. Montenegró ma visszahívta konstantinápolyi követét és a békés állapot megszüntetésének jeléül formális ultimátumot küldött a portának. Váratlanul, megdöbbenésszerűleg jött Montenegró hadüzenete, épen akkor, mikor a nagyhatalmak és első sorban Oroszország és Franciaország minden tekintélyükkel azon igyekeztek, hogy a megkezdett ellenségeskedést békés mederbe tereljék, akkor jön Nikita király harci riadója, mikor a mozgósítással járó költségek teljesen kimerítették a kis balkán ország államkasszáját és egy csekély ötmillió kölcsönre rideg tagadó választ kapott Bulgária Párisból; sőt tovább menve Oroszország nyílt felszólítást intéz Montenegróhoz a béke érdekében, ugyanakkor Montenegró elsőnek, meglepetésszerűleg, magukat a konföderált balkán államokat is *fait accomplit* elé állítva a saját (?) iniciatívájából háborút üzen Törökországnak.

A diplomácia boszorkánykonyháján még sohasem főztek rejtélyesebben, mint most. Oroszország nyíltan a béke érdekébe agít, és ugyanakkor Montenegró, aki orosz intés nélkül semmiféle akcióba sem fog, most elsőnek proklamálja a háborút. Ez másképp el nem képzelhető, mint hogy Oroszország egyenesen felhatalmazást és pénzt adott Montenegrónak a nyílt ellenségeskedés megkezdésére.

Beláthatatlan következményekkel jár Montenegró mai lépése, mely miként egy előkelő bolgár diplomata kijelentette, egész váratlanul érte Bulgáriát is és ennek a lépésnek következményei hamarabb érinteni fogják monarchiánkat is, aki nem nézheti összetett kézzel a Balkánon most már kezdetét vett háborús világot.

A háborúnak már véráldozatai is vannak. A török-montenegrói határon már ropognak a puskák és mindkét ország katonái közül többen elesetek.

Az eseményekről következő tudósításaink számolnak be:

Montenegró hadat üzent Törökországnak.

Belgrádból jelentik: Montenegró követe, Plamenac ma megjelent a Portánál és átadta a hadüzenetet. Hir szerint Törökország Montenegrói követe, valamint Montenegró konstantinápolyi követe megváltotta utlevelét és mindegyik elutazott.

Bécsből jelentik: A hivatalos Távirati Iroda külön kiadása jelenti Cetinjéből, hogy a cetinjei török ügyvivőnek ma átadták utlevelét. A Montenegrói követ ma elhagyta a török fővárost.

Konstantinápolyból jelentik: A Montenegrói követ ma jegyzéket nyújtott át a török külügyminiszternek, amelyben Montenegró kijelenti, hogy tekintettel arra, miszerint Montenegró nem reméli, hogy Törökország teljesíteni fogja jogos követeléseit, minden diplomáciai összeköttetést

megszakít vele és fegyverekkel fogja jogos igényeit kielégíteni.]

Konstantinápolyból jelentik: Ma délután tíz órakor jelent meg Plamenac Montenegrói követ a külügyminiszternél. A Montenegrói követ belépett és a következő ünnepélyes nyilatkozatot tette:

— Ö Felsége a Montenegrói király megbízásából van szerencsém méltóságodnak tudomására adni, hogy a Montenegrói királyi kormány ma az összeköttetést Törökországgal megszakítja és a fegyverekhez nyúl, hogy Montenegró jogainak és testvérei jogainak érvényt szerezzen. Én elhagyom Konstantinápolyt. A királyi kormány a török követnek az utleveleket rendelkezésére bocsátja.

Ezzel a követ sarkon fordult és eltávozott.

Londonból jelentik: Az angol peerek házában a ma délutáni ülésen Earl of Creve külügyi államtitkár igen fontos és érdekes nyilatkozatot tett. Az államtitkár a legnagyobb sajnálatának adott kifejezést, hogy a felsőház lordjainak azt kénytelen tudomására hozni, hogy az első komoly békemegzavarásnak mondható összeütközés bekövetkezett a Montenegrói határon. Eleinte nem tudták, hogy ez az összeütközés csak ugyan kezdete-e a háborús állapotnak a Balkánon, vagy azoknak a batárvillegásoknak egyikéről van szó, amelyek mindennaposak ezen az exponált helyen. Legnagyobb sajnálatára kijelentheti, hogy ez az ütközet, amely a Montenegrói határon történt, annak a jegyzéknek a következménye, amelyet Montenegró konstantinápolyi követe még tegnap átnyújtott a portán. Ez a jegyzék a hadüzenetet tartalmazza.

Az államtitkár rendkívül komolynak tartja a helyzetet, amelynek komolyságát a nagyhatalmak egyetértése sem enyhíti.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Éjjel fél kettőkor érkezett magántáviratok szerint a Montenegrói csapatok ma a hadüzenet után betörték a szandzsákba és megütköztek a török katonasággal. A harcnak számos sebesültje van. Hivatalos jelentés az ütközetről még nincs.

Cetinjéből jelentik: A török követ ma elhagyta Cetinjét. Szokás szerint elkísérték a határig.

Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai körökben a Montenegró és a Porta közötti diplomáciai viszony megszakítását igen komoly lépésnek mondják, mert az ilyen eljárás rendszeren közvetlenül a hadiállapotot szokta megelőzni. Valószínűleg azért tette ezt Nikita, hogy megelőzze a hatalmak békeakcióját és a többi Balkán államot *fait accompli* elé állítsa. Erre azért volt szüksége, mert a Montenegrói kormány látta, hogy Szófiában és Belgrádban mindjobban erősödik a béke eszméje és szükségesnek látta, hogy demonstráljon, ami esetleg a békés törekvések fejlődését megakaszthatja. Montenegró ezen lépése azért is jellemző, mert elárulja, hogy a Balkán államok szolidaritása és az az elhatározása, hogy közösen cselekednek, mégsem olyan szilárd. Eddig mindig arról volt szó, hogy a Balkán államok közös ultimátumot intéznek a Portához és közös jegyzéket nyújtanak át a hatalmak. Montenegró eltért ettől, talán azért, mert kevesebbet vár a Törökországban megvalósítandó reformoktól, mint szövetségesei.

Nikita, aki épen mai születésnapja alkalmából határozta el magát erre a lépésre, nagy mértékben megnehezítette a helyzetet. Kíváncsinos lenne, hogy Montenegró magára maradjon és volt szövetségesei hűen kitartanak vele szemben. Egy török-montenegrói háború esetén biztosra vehető, hogy a malisszorok Törökországhoz húznak.

Bécs, október 8. Egy bolgár diplomata, aki be van avatva a helyzetbe, kijelentette, hogy Montenegró saját elhatározásából cselekedett és meglepetést okozott a vele szövetséges Balkán államok diplomáciájának.

Egy kiváló bécsi török diplomata így nyilatkozott:

— A hadüzenet nem lepte meg Törökországot. Konstantinápolyban teljes részletességgel tudják, mi történt. A Balkán államoknak az volt csak a céljuk, hogy kihúzzák tárgyalásaikkal az időt a mozgósítás befejeztéig. Törökország el van készülve mindenre és teljes erővel veri vissza az esetleges támadásokat.

London, október 8. A külügyminisztériumba már délután 4 órakor értesültek a Montenegrói hadüzenetről, de magán- és pénzügyi körökben már jóval előbb megtudták Montenegró harcias föllépését. A lapok rendkívüli kiadásokat adtak a nagy eseményről, amely azonban az angol közvéleményben nem keltett nagyobb izgalmat. Az utódzsdén nem mutatkozott a hadüzenetnek nagyobb hatása. Diplomáciai és katonai körökben nem kételkednek benne, hogy a Montenegróval szövetséges államok is csatlakoznak a ma elküldött hadüzenethez, mert a szóban lévő kis államok lakosságának izgatott viselkedése ezt szükségessé teszi.

Berlin, október 8. Itt este hét óráig nem erősítették meg a Montenegrói hadüzenetet, de mindenki valószínűnek tartja annak megtörténtét. A helyzetet itteni diplomáciai körökben sötét színben látják. Valószínűnek tartják, hogy Montenegró idegen befolyásnak engedett. A nagyhatalmak mindent elkövetnek, hogy a háborút csak az említett öt állam területére szorítsák és így európai bonyodalom nem lesz belőle.

Bécsből jelentik: A Montenegrói hadüzenet egészen váratlanul érkezett ide és nagy meglepetést keltett, mert a hatalmak képviselői épen ma tették meg az első lépést Szerbiában és Bulgáriában a békét illetően. Egyelőre a lépésnek megítélése nagy nehézségekbe ütközik, miután nem tudható, hogy Montenegró egyedül van-e, vagy pedig közös megegyezés alapján történt-e a hadüzenet. Az első esetben természetesen nem kell nagy fontosságot tulajdonítani az ügynek, a második esetben azonban a helyzet válságossá válnék, miután nem lenne más célja, minthogy kontrakározza a ma megkezdett diplomáciai akciót.

Belgrádból jelentik: A Montenegrói hadüzenet híre a kora esti órákban jutott el Belgrádba. A hadüzenet nagy lekesedést keltett. A diákság és az utca közönsége felvonulást rendezett és mámorosan éltették Montenegrót és a háborút. Pasics miniszterelnök egy hírlapírónak kijelentette, hogy hivatalosan ugyan még nem kapott értesítést a hadüzenetről, de biztosan hiszi, hogy megtörtént. Arra a kérdésre, hogy Szerbia megöszönt-e már a háborút, Pasics ezt válaszolta:

— „Eddig még nem.”

Bécsből jelentik: Berchtold gróf külügyminiszter ma a delegátusok tiszteletére ebédet adott, amelyen a Montenegrói hadüzenet és az új katonai hitelek képezték a beszéd tárgyát. Az egyik delegátus megkérdezte a külügyminisztert, hogy milyen nagyok lesznek az új hadügyi költségek, amire a miniszter kijelentette, hogy teljes pontossággal nem tud választ adni, miután a minisztertanács csak este tíz órakor kezdi meg tanácskozását, de a határozatot holnap minden esetre tudomására fogja hozni a delegátusoknak.

A Balkán szituációról a külügyminiszter nem nyilatkozott. A delegátusok azt beszéltek, hogy a montenegrói csapatok már átlépték a török határt, de erről eddig hivatalos megerősítés nem érkezett. A benyomás, amelyet a delegátusok a külügyi helyzetről nyertek, az, hogy a háború a négy Balkán állam és Törökország között most már elkerülhetetlen.

Démarche a bolgár és szerb kormányánál.

Belgrádból jelentik: Belgrádban tegnap este óta nagy izgatottság van amiatt, hogy Ausztria és Magyarország és Oroszország a bejelentett együttes lépést még nem tették meg. A külügyminisztériumban ma reggel várták a követeket, de délután kilenc óráig a két állam együttes lépése még nem történt meg.

A szerb sajtóiroda a következőket teszi közzé: Ama hírek, mintha az orosz és francia követ a szerb kormányának közléseket tett volna a francia külügyminiszter javaslatáról, mértékadó helyen történt megállapítás szerint valótlanok. Eddig semmiféle lépés nem történt, csupán a nagyhatalmak képviselőinek lépése közvetlenül a mozgósítás után, amidőn a hatalmak képviselői azt az óhajt fejezték ki, hogy a csapatok összehívásától a török határ közelében tartsanak el. Ezóta a szerb kormányánál semmiféle lépések nem történtek.

Szófiából jelentik: A hatalmak képviselői ma adták tudomására a bolgár kormányának álláspontjukat. Az osztrák-magyar követ Tornoszký gróf, az orosz követ Nehirudov ma délután felkeresték Gesov miniszterelnököt és külügyminisztert és a párisi megegyezés értelmében előterjesztették a nagyhatalmak javaslatát. Hogy mi lesz az eredménye, azt nem tudni.

A nagyhatalmak álláspontja az, hogy a demobilizációnak mielőbb meg kell történnie és háború esetén semmiféle területi változást nem engednek. A bolgár minisztertanács csak ma este ül össze, hogy az adandó válaszlól tanácskozzék.

Belgrádból jelentik: Ma délután négy órakor Ugron osztrák-magyar és Hartwig orosz követ megjelentek a külügyminiszternél és mint az európai nagyhatalmak szószólói a szerb miniszterelnöknek és a külügyminiszternek átadták a nagyhatalmak jegyzékét.

Belgrádból jelentik: Kételkedéssel fogadják a nagyhatalmak intervenciójának sikerét és a sajtó egyrésze követeli, hogy a Balkán államok katonai akciója meggyorsíttassék.

Aténből jelentik: Itt igen hüvösen fogadják a nagyhatalmak intervencióját és azt hiszik, hogy az orosz külügyminiszter be fogja látni, hogy közvetítő szerepe hiábavaló, ez nem vezet békére és csak tisztán komédia. A sajtó erősen támadja Olaszországot, amiért a békekötés által támogatta Törökországot.

Párisból jelentik: A hangulat itt ma még optimistikusabb, mint eddig volt, de nem azért, mintha kedvezőbb hírek érkeznének a Balkán fővárosokból, hanem tisztán ama teoretikus következtetésből, hogy Törökország megígérte a berlini szerződés végrehajtását és mert a nagyhatalmak megegyeztek. Azt hiszik, hogy Görögország és Szerbia ma már távolról sem oly harciasak mint néhány nappal ezelőtt és hogy Bulgária háború esetén valószínűleg magára marad. Továbbá kitudódott az is, hogy a bolgár kormány titokban ismételt kísérletet tett arra, hogy párisi bankoknál legalább öt millió frank hadi kölcsönt vegyen fel és hogy ezt már 48 óra előtt visszautasították a pénzintézetek.

Párisból jelentik: Jól értesült körökben azt hiszik, hogy el kell készülni Bulgária visszautasítására, ha csak Konstantinápolyban az utolsó órában nem áll be engedékenységre az egész vonalon. Ezt azonban nehezen lehet elképzelni.

Itt az a felfogás, hogy Bulgária nem elégszik meg határozatlan ígéretekkel, hanem pontosan körül írt garanciákat követel Törökországtól. Most Bulgáriában körülbelül 400000 macedón lakik, vagy tartózkodik. A háborús hangulat Szófiában nem enyhül, de az hallatszik, hogy a bolgár kormány nem intéz jegyzéket Törökországhoz.

Szófiából jelentik: A minisztertanács este kilenc óráig tartott. Hivatalos nyilatkozatot nem tettek és egyáltalán nagy titokzatossággal viselkednek. Csak annyit lehetett megtudni, hogy döntés még nem történt. A minisztertanács elhatározta, hogy a választ csak akkor fogja megadni, miután a nagyhatalmak jegyzékét illetőleg a szövetkezett többi Balkán államokkal már megállapodásra jutott. Hír szerint Bulgáriában nincsenek megelégedve a nagyhatalmak jegyzékével, miután épen a reformokra vonatkozó rész nem egészen világos és számos kombinációra szolgáltathat alkalmat. Bulgária kijelentette, hogy a nagyhatalmak eljárásával annál kevésbé törődik, miután kizárólag bolgár érdekekről van szó és Bulgária Törökországhoz intézett precíz kérdéseire precíz választ akar. Törökország igen-jétől, vagy nem-jétől függ, hogy lesz-e harc, vagy sem.

A török reform-ígéret hatása.

Konstantinápolyból jelentik: A porta, megnyugtatón akarván a török közönséget, melynél az 1880. évi törvény megvalósítására vonatkozó elhatározás elégedetlenséget keltett, kommunikét tesz közzé, amelyben ezt mondja:

A szükséges reformok még tanulmányozás tárgyát alkotják. Az eddig kibocsátott törvényeket és rendeleteket, a helyi szükségleteket, az ország jogait és érdekeit, valamint különösen az alkotmányt figyelembe fogják venni. A tervezetet, mely előkészítés alatt van, a kamarának és a szenátusnak, valamint a szultánnak szentesítés végett elő fogják terjeszteni. A lakosságnak tehát nincs oka nyugtalankodni és nincs oka téves és bujtogató információkra hallgatni.

A porta elhatározása, hogy megvalósítja az 1880. évi törvényt, a liberális egyesülés pártjánál kedvező benyomást keltett. Csak a komité-párt nincs tőle nagyon elragadtatva.

Konstantinápolyból jelentik: Törökország már tegnap tudomására hozta a nagyhatalmaknak, hogy hajlandó egyes reformok bevezetésére, azonban a balkáni államoknak még nem adott értesítést és egyelőre nem is szándékozik ezt megtenni. A mozgósítási tevékenység lázasan tart Törökországban.

Szófiából jelentik: A szobranje elnöke, Danev, egy újságíróval folytatott beszélgetésében kijelentette, hogy ha Törökország hajlandó is az 1880. évi reformokat életbeléptetni, még mindig rá kell mutatni arra, hogy a viszonyok azóta megváltoztak és a reformoknak is ehhez a megváltozott helyzethez kell alkalmazkodniok. A hatalmaknak mindenesetre garanciát kell vállalniok, hogy a porta ígérései nem lesznek üres ígéretek. Európának is be kell látnia, hogy a mostani állapotnak véget kell vetni. Bulgária nem akar területet hódítani. Ha Ausztria és Magyarország és Oroszország a béke érdekében közbe akarnak lépni, ez már meglehetősen későn történik, de még mindig nem késő el vele.

Genadjev, a sztambulovista párt vezére kijelentette, hogy a nagyhatalmak későn ébredtek kötelességük tudatára. Oroszország és Ausztria és Magyarország egyedül menthetik meg a békét, de közösen garanciát kell vállalniok, hogy a porta teljesíteni fogja ígérését.

A harcra kész Szerbia.

Belgrádból jelentik: Párisból ma hazaérkezett Karagyorgyevics Pál herceg, a király bátyja. A hivatalos lap mai száma rendeletet tett közre, amely amnesztiát ad a katonaszökevényeknek, ha nyomban hazatérnek ezredeikhez. A félhivatalos Stampa felhívást közöl a külföldön tartózkodó montenegrói hadkötelesekhez. A montenegrói kormány felszólítja a hadköteleseket, hogy amennyiben utiköltségre van pénzük, térjenek nyomban haza. Montenegró nem küldhet utiköltséget azért, akinek nincs pénze hazautazni, a szerb hadseregben jelentkezhetik szolgálattételre. A szerb hadügyminisztérium ma egész sereg táviratot küldött Párisba és más külföldi városokba az ott tartózkodó szerb diákokhoz, hogy haladéktalanul utazzanak haza. A szkupstina az éjjel másfél óras ülést tartott, amelyen megszavazták a mozgósítási hitelt. Belgrádban és egész Szerbiában a drágaság folyton nő. Különösen az élelmiszerek ára szökött fel hihetetlen magasra. A nép békésen türi a drágaságot s a vidékről folyton új csoportok vonulnak fel, hogy önkéntesen a zászló alá szegődjének. Rendes katonaságot azonban alig látni Belgrádban. Csak a konak előtt áll a katonai őrség, a kaszárnyák üresek, csupán néhányban vannak önkéntesek elszállásolva. A csapatokat már elszállították a határra, a mozgósítás befejeződött.

Belgrádból jelentik: Tegnap este mintegy ötszáz ember tüntetést rendezett György herceg lakása előtt a háború érdekében. A tömeg vállára emelte a herceget, aki a következő beszédet mondotta:

— Testvérek! A tettek várva-várt ideje elérkezett! Egész Szerbia és a Balkán egy a háború vágyától! Nekünk szerbeknek föl kell szabadítanunk Ó-Szerbiát és Macedóniát! Legyetek áthatatosak! Hadd tudja meg Európa, hogy nem nyugszunk addig, amíg testvéreinket a török iga alól föl nem szabadítottuk. Éljen a háború! Éljen Szerbia!

Belgrádból jelentik: Hír szerint a szerb kormány már legközelebb áttekintésként Belgrádból Kragujevácbá. Ez a háború kezdetét jelentő lépés lenne.

Belgrádból jelentik: Egy újságíró kérdést intézett a szerb külügyminiszterhez az iránt, hogy megtörtént-e már a hadüzenet. A külügyminiszter azt válaszolta, hogy hadüzenet eddig még nem történt és erre egy ideig még nem is kerül sor.

London, október 8. A Times jelenti Podgoricából, hogy a katolikus mallisszorok azokat a feltevételeket, a melyeket a porta a kasovoi mohamedánoknak felajánlott, ridegen visszautasították. Ezért Resád basa seregével megtámadta a mallisszorokat és kiirtással fenyegeti őket.

Párisból jelentik: A Havas ügynökség jelenti Konstantinápolyból: Macedóniában kihírdették az ostromállapotot.

Üszkübből jelentik: A katonai liga hívei el vannak keseredve a török kormány halogató magaviselete miatt és élénk agitációt fejtenek ki abban az irányban, hogy Törökország haladéktalanul kezdje meg az ellenségeskedést Bulgáriával.

Pénz nélkül vannak a Balkán-államok.

Párisból jelentik: A bolgár kormány tudván, hogy néhány nappal ezelőtt öt millió franknyi hitelt akart fölvenni az egyik párisi banknál, de a francia kormány közbelépése folytán még ezt a szerény összeget sem kaphatta meg, mert a francia kormány a béke fentartása érdekében megkérte a pénzintézeteket, hogy a Balkán-államoknak ne nyújtsanak hitelt. A Matin most arról értesül, hogy Bulgária két nappal ezelőtt megismételte kérését egy másik banknál, de kérését ezúttal sem teljesítették. A bank ugyanis jelentést tett Bulgária

kérelméről Poincaré miniszterelnöknek s az eredmény az lett, hogy a kölcsönt megtagadták. A *Matin* megjegyzi ehhez a hírhez, hogy Bulgária pénzügyi viszonyai mégsem lehetnek olyan kedvezők, ha a bolgár kormány ennyire rászorul egy aránylag csekély összegre.

Belgrádból jelentik: A szkupstina törvényjavaslatot fogadott el, mely a kormánynak részben már fölhasznált, részben rendelkezésére álló póthiteleket szavaz meg, 44,800.000 dinár összegben. A szkupstina és a szobranje üdvözlő táviratokat váltottak, melyben kifejezik reményüket, hogy a törökországi elnyomott fajrokonok érdekében a keresztény balkáni államok részéről indított akció sikeres lesz. A szkupstina által tegnap első olvasásban elfogadott moratórium elrendeli, hogy a kereskedelmi és váltótörvény alapján fennálló összes kötelezettségeknek — a lakbérszerződési kötelezettségek kivételével — fizetési határideje e mozgósítás publikációjának napjától, tehát szeptember 30-ától kezdve három hónapra elhalasztatnak. Ezenfelül az igazságügyminiszter felhatalmaztatik, hogy szükség esetén e törvény érvényét az abnormis viszonyok tartamára meghosszabbítsa.

A törvényjavaslaton a második olvasás alkalmával, mely október 13-án lesz, módosításokat szándékoznak tenni, oly értelemben, hogy a moratórium a lakbérszerződésekre is kiterjedjen. Parlamenti körökben kijelentik, hogy a moratórium csak magánemberek bel- és külföldi fizetési kötelezettségeire engedi meg a halasztást, nem pedig a szerb állam kötelezettségeire. A szerb állam a rendkívüli állapotok ellenére pénzügyi kötelezettségeit továbbra is teljesíteni fogja.

Lemészárolt és elfogott törökök.

Bukarestből jelentik: A Duna partján lévő Ottelnicából jelentik, hogy a Duna tulsó oldalán lévő Turtuhaja bolgár községben tegnap éjjel a bolgárok megtámadták az ott lakó törökök és igen sokat közülük kegyetlenül meggyilkoltak. A bolgárokat Ruszesukból jött ügynökök izgatták föl a törökök ellen. A bolgárok éjjel megtámadták a törökök házeit és valóságos mészárlást vittek véghez. Asszonyokat és gyermekeket meggyilkoltak s oly borzalmas vérfürdőt rendeztek a törökök között, hogy a város egész éjjel a szerencsétlen emberek jajgatásától volt hangos. Néhány török a Dunán átmenekült a román Oltenicába s ott elmesélte, hogy a bolgárok a törökök nagy részét lemészárolták. A menekültek elmondották, hogy a mészárlásban bolgár rendőrök is részt vettek.

Ruszesuk október 8. Ma két török kémet fogtak itt el, akik a *Lam* folyón átvezető hidat levegőbe akarták robbantani. Bolgár katonák elfogták őket és holnap haditörvényszék ítélkezik felettük.

Oroszország a Balkán háború ellen.

Pétervárról jelentik: Orosz Lengyelországban nagy a nyugtalanság. Munkások és parasztok tegnap Varsóban tünetést rendeztek a háború ellen s ez alkalommal véres összeütközés volt a rendőrséggel. Néhány paraszt súlyosan, igen sokan könnyen megsebesültek. A rendőrség számos helyen házkutatást tartott. A Kuszkovo Vjedomosztii értesülése szerint a rendőrség összeesküvésnek jött a nyomára. Az összeesküvés állítólag a cár ellen, aki legközelebb Varsóba fog érkezni, merényletet akartak elkövetni. A rendőrség az összeesküvést letartóztatta.

Párisból jelentik: Nikita montenegrói király Danilo trónörökös a legszigorubb inkognitóban Párisba küldte Nikolajevics Miklós nagyherceghez, aki feleségével, Stana montenegrói hercegnővel a francia hadgyakorlatok óta Párisban időzik. Danilo hercegnek az volt a megbízása, hogy a nagyherceget közbenjárásra kérje Montenegró érdekében a cárnál. A nagyherceg ezt válaszolta:

— A cár legszigorubb óhaja és parancsa az, hogy Montenegró nyugton maradjon.

Berlinből jelentik: Szaszonov külügyminiszter ma reggel hetedfél órakor titkára, Schilling báró kíséretében megérkezett a fridriksstrasszei pályaudvaron. A külügyminisztert a pályaudvaron csak a berlini orosz nagykövetség egyetlen tagja várta, mert Szaszonov ütközben táviratban kérte meg a berlini nagykövetséget, hogy ne rendezzen nagyobb fogadást a pályaudvaron. Az orosz külügyminiszter az Adlon-szállóba hajtatott. Eredetileg azt tervezték, hogy Szaszonov az orosz nagykövetségen fog megszállni, de minthogy az új orosz nagykövét csak tegnap érkezett meg Berlinbe, a nagykövetség épülete még nem volt kellően berendezve a külügyminiszter fogadására.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szerda: A piktorok, vígjáték. Bemutató-előadás

Csütörtök: A piktorok, vígjáték.

Péntek: A piktorok, vígjáték.

Szombat: Asszonyfaló, operette. Bemutató-előadás.

Vasárnap: Délután: János vitéz, daljáték. Este: Asszonyfaló, operette.

* A Piktorok. Szerdán lesz az aradi színház első komolyabb, nagyobb szabású premiérje: a vígjátéki, illetve drámai személyzet Rivoir André és Mirand Yves kitűnő vígjátékát, a Piktorokat mutatja be. Ez a francia vígjáték nem új témát dolgoz fel, a darab meséje hasonlít Lengyel Menyhért egyik darabjának témájához, de a francia szerzők feladatukat annyi bravúrral, oly tökéletességgel oldották meg, hogy darabjuk mindenfelé a legteljesebb sikert érte el. A gondos készülés, a jó rendezés s a szereplők ambiciózus munkája pedig bizonyossá teszi, hogy a Piktorok Aradon maradandó és szép sikert fognak elérni.

* Az asszonyfaló. Eyssler egyik legkiválóbb operettje lesz az aradi színház szombati premiérje. Az Asszonyfaló (Der Frauenfresser) lesz a szezon első igazi operettszáma; erre predesztinálja is részint az a melódikus, bűbájos zene, a melyet Eyssler talentuma legjavából adott, részint pedig a szereplők lelkes és odaadó munkássága, amelylyel már hetek óta készülnek az operettre, amely bizony kitűnő előadásban, nagy sikert fog aratni. A direktio is nagy gonddal készül erre a bemutatóra, a darabhoz teljesen új díszletek készültek, a női szereplők toalettjei pedig szemet kápráztatón gyönyörűek lesznek. A főbb szerepeket Diósy, Kállay, Nógrádi, Fáskesti, Benkőné, Győző, Huszár, Polgár, Várnay játsszák, a darabot Polgár rendezi.

* Népszerű tudományos előadások sorozatát kezdi meg vasárnap délután öt órakor a kereskedelmi akadémia dísztermében a Társadalomtudományi társaság aradi fiókja. Helyi, budapesti és külföldi előadók váltakozva fognak beszélni a megállapított program szerint a ma egy-egy izgató problémájáról. Az ideai előadásorozat nem a tudomány elvont rendszerét fogja ismertetni, hanem az előadók mindegyike egy társadalmi problémát az élet valóságai közé beállítva fog közvetlenül és szórakoztatón megbeszélni. — Az első előadást és egyben a sorozat bevezetőjét Szöllösi Zsigmond dr. tartja Az élet érdekében címmel. Az előadások a nagy közönségnek szólnak, a belépés ingyenes.

* Nagy Károly története és hódításai címmel a *Cronique et Conquestes de Charlemaine* nyomán kis füzetben írta meg és ismertetéi Almási Erzsébet a nagy frank uralkodójának életét és harcait. A kis füzetet, amelyet a régi krónika két miniatűrjének mása díszít, a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem történelmi szemináriumának értekezései közt adták ki és az aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában nyomtatták.

* A színházi elővételi pénztár létesítése soha jobbkor nem történhetett, mint épen ebben a szezonban. Az idén ugyanis gyors egymásutánban kitűnő darabok kerülnek majd színre s az elővételi pénztár nélkül megismétlődne az a tavalyi helyzet, hogy a színház pénztáránál veszélyes tolongások keletkeznek nap-nap után.

* Szintársulat Battonyán. A mult esztendőben Battonyán szinpártoló egyesület alakult, melynek buzgólkodása folytán az ottani közönség ezután évről-évre rendes szintársulatok működését élvezheti. Október elseje óta Miklóssy Gábor alföldi színikerületi igazgatónak társulata játszik Battonyán, amely mint tavaly, most is kinyerte a közönség tetszését az ügyes rendezés s a szereplők jeles játéka révén. Az igazgatón kívül a társulat erősségei: Komáromy Gizi szubrett, a társulat jeles primadonnája, Déry Sárika, a társulat fiatal naivája, aki rokonszenves egyéniséggel s bájos játékmódorával hamarosan beférkőzött a közönség szeretetébe, Almássy Böske, Miklóssy Juliska, Inke, Marosi, Miklóssy Aladár, továbbá Palotay karnagy. A jövőre felépítendő új színházba valószínűleg Miklóssy társulatát hívják meg, pályázat kiírása nélkül. A társulat legközelebbi állomáshelye Nagyszentmiklós.

* Monte-Carló titka. (Az Apolló színház nagy slágere.) Diadalmas sikerrel vonult be ez a fenomenális kép a szezon moziéseményei közé. Igazi mozidramát láttunk az Apolló-színház mai — egy nappal megkészt — premierjén. Monacó mesébe illő miljöje egymagában is megérdemli a legnagyobb érdeklődést, ugyisintén a cselekmény is felér a legizgalmasabb drámák érdekességével is. A kettőt összevetve, olyan kiváló szórakozást kapunk a mozitól, amely minden igényt a várakozáson felül kielégít. Monte-Carló! Ezt a kegyetlen utat látja Raoul de Vigny gróf maga előtt. Ezen az uton reméli vagyonát visszaszerezni. A Monacót és Monte-Carlót környező természeti szépségére egy pillantást sem méltat a gróf, hanem letelepszik a kaszinó zöld asztalánál. A gróf reszkető kézzel rakja föl a legmagasabb tétet: 12.000 frankot. A golyó megperdül és körülkeríti a korongot. A gróf nyert. Reszkető kezekkel söpri össze a több mint 400.000 frankot kitévő nyereséget és kisietett a tereméből. A nyereségen azonban nincsen átlás. Amit a szerencse adott, azt a balsors visszaveszi. Izgalmas bonyodalmakon megy át a gróf, míg aztán a felesége menti meg. Ez a csodás kép szerdán kerül utoljára vetítés alá.

* Az aviatikus titka. (Az Uránia nagy slágerja.) Még csak szerdán kerül előadásra az Uránia színház pompás slágerja, Az aviatikus titka, ez a nagyszerű norvég film, melynek méltatását tegnap lapunkban adtuk. A közönség óriási tetszéssel fogadta a fényes mozidramát, melynek legizgalmasabb jelenete az aljas fondorlattal működő aviatikus vetélytárs felszállása és szörnyű zuhanása. A legbravurosabb technikával van megcsinálva a képnek ez a részlete. Eláll a néző szívére az idegizgató jelenet láttára. A kinematográfának nagy diadala ez a jelenet, mely nem szinpadai trükkökkel, hanem a legmegdöbbentőbb természetességgel mutatja be egy stabilitását vesztett repülőgép katasztrófáját. A nagyszerű látványnak, valamint a fényes műsornak szerdai utolsó előadására felhívjuk a közönség figyelmét. 175

* A hamiskártyás katonatiszt a címe az Uránia csütörtöki bemutatóra kerülő újdonságának, melynek főszerepét a világhírű moziszenész W. Poylander játssza. A nagyhatású, izgalmas szövésű dráma három napig marad műsoron. 175

TANÜGY.

(—) Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte Falk Antal okleveles tanítót az aradi állami tanítóképző intézethez nevelővé.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Az olasz herceg és barátja.

(Az aradi vértanúk titokzatos rajongói.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

Az Aradi Közlöny és ennek nyomán a fővárosi lapok is megemlékeztek arról a két rejtélyes urról, akik a múlt hét elején Aradra érkeztek, koszorút tettek a vértanúk emlékoszlopára és szután elutaztak Segesvár felé.

A két rejtélyes idegen a Fehér Kereszt szálloda bejelentő lapjára így jegyezte be magát:

Sigmund Fristl, Fachschriftsteller Wien és Philipp Arnold Brüsszel. Bécsi tudósítónk kinyomozta, hogy kik rejtőznek e két név alatt. Rendkívül érdekes ember mind a kettő és viselt dolgairól Bécsben valóságos legendák szólnak. Fristl még nem régen egyike volt az osztrák főváros, sőt Európa legnagyobb belyegkereskedőinek. Világhírű üzlete a Herrengasseban volt, sőt ma is meg van, csak hogy fia és sógora vezetik. Hogy az öreg Fristlnek miért kellett visszavonulni az üzlettől, annak is érdekes története van.

Évekkel ezelőtt Bécsben nagyon keresték az ugynevezett osztrák vörös Merkur-bélyeget. A forgalomból kivont krajcáros hírlapbélyeg volt ez, de olyan ritkaság számba ment, hogy hatezer márkát is adtak egy példányért. Fristl egy meggondolatlan percében arra határozta el magát, hogy ezt a ritka bélyeget hamisíttatja és olcsóbb áron hozza forgalomba. Ekkor történt, hogy néhány száz márkáért lehetett kapni Bécsben a „vörös merkur”. Nagy volt a feltűnés és csakhamar kiderült, hogy a bélyegek hamisak. Az akkor még dúsgazdag Fristl, kénytelen volt a hamisítványokat beváltani és üzletét fiának, meg sógorának átadni.

Fristlnek régi időtől fogva volt egy nagyon jó barátja: Galaria olasz herceg. Erről a dúsgazdag arisztokrátáról azt beszélték, hogy természetes fia Umberto volt olasz királynak, tény azonban, hogy olyan híres belyeggyűjteménye van, mely az egész világon ritkítja párját és még az angol király felbecsülhetetlen értékű gyűjteményében is hiányoznak egyes olyan ritkaságok, melyek Galaria gyűjteményében meg vannak. Hat millió koronára becsülik a herceg bélyegeit. Mikor Fristl visszavonult bécsi üzletétől, csak a hercegnek közvetített bélyegeket. Mind a ketten aglegények és elválaszthatatlan barátok. Fristl, akinek Alsó-Ausztriában van egy kis nyaralója, nem régen birtokot cserélt a herceggel, akinek Ischl környékén volt egy csodaszép kastélya. A hercegről azt is beszélik, hogy pervers hajlamu és állítólag néhány európai fővárosból botrányai miatt ki is tiltották. Nem szereti, ha hercegnek cimezik és Bécsben, ahol különösen egy két kávéházban nagyon jól ismerik, Herr Philipp nek szólítottatta magát. Mikor már ezen a néven is nagyon jól ismerték, felvette az Arnold nevet. Philipp Arnold és Fristl állandóan együtt laknak és különösen gyakran tartózkodnak Romániában, ahol Sinaja környékén a hercegnek villája is van. E hó elején is oda utaztak és közben kiszállottak Aradon, hogy koszorút tegyenek a vértanúk oszlopára. Hogy e két rejtélyes ember miért érez olyan kegyeletet a magyar vértanúk iránt, azt nem tudják, de úgy látszik, hogy az olasz hercegnek, vagy valamelyik ősenek volt valami köze a magyar szabadságharchoz.

Egyébként Aradon tanusított viselkedésük is elárulta, hogy gyöngéd szerelmi szálak fűzik őket egymáshoz. Ugy viselkedtek, mint két szerelmes pár. Fristl a kezéből étette a herceget a magukkal hozott legváltozatosabb süteményekből. Valami tizenöt kis dobozt vittek le magukkal reggel a szálló éttermébe és a herceget öreg barátja a tenyeréből étette a dobozokból előszedett pompás süteményekből. Közben azonban nem felejtette el figyelmeztetni, hogy ne egyen olyan mohón, mert

könnyen megárthat. A herceg ugyanis rendkívül mohón kapott az étkek után és szinte darabokban nyelte le azokat nem kis feltűnést keltve különös étkezési módjával az étterem közönsége előtt. Evés után minden zsen nélkül enyelgett a két öreg ur, olyanformán, hogy Galaria herceg kedves gyöngédséggel végigsimogatta társa arcát és kezét. Az őket megfigyelő közönség azt hitte, hogy csendes örültek, de most kiderül, hogy nem elmebajosak, hanem szerelmesek...

Szegény öreg pap...

— Schlauch Lőrinc bizalmasa. —

Saját tudósítónktól.

Szatmár, október 8.

A szatmári rendőrségre tegnap egy szármás, nyomorúságos kinézésű embert vittek be. Amint bevezették, végighevert az órszoba padlóján. Jobb kezét a feje alá támasztja és deliriumos kéjjel szopja az imént kapott szivart. A nyála végigcsurog a kopott, rongyos, rövidujju reverendán. Fehér a haja a viharvert, rozoga alaknak. Egyéb nem is volt fehér rajta. Aszott, ráncos, bajszatlan arcát kiverik a fehér szőrszálak. Baloldalt csupa fekete seb az arca. Látszik, hogy erősen odavágta valahova. Amint sűrű szemöldöke alól révetegen, homályosan tekintő szeméből látszik: ittasón esett el, úgy ütötte össze magát. Vonásai dultak, borzalmas mosoly ül az arcán. Homályos nézésű szeme, mereven mosolygó arca, szédületes lehellel félreösmerhetetlen diagnózisát adják az idült alkoholizmusnak.

Ha nem fedné reverenda a testét, úgy lehetne nézni, hogy valami falusi kőbörgásban elzúllott, elhullott vándorkomédiás, akit részegen szedtek fel az árokból. De nem színész. Nyomortul vékony testét foszlányos, vedlett, piszkos, rongyos papi ruha fedi, amelyből felül, a nyaknál egy hihetetlenül, borzalmasan fekete, gyűrött, száz esztendő gallér olvad egybe a testnek és reverendának egyöntetűen fekete színével.

Két vékony, előre nyújtott lábán bokáig érő, kirojtolt nadrág, alól harisnyát helyettesítő fekete rongydarabok kandikálnak ki egy szemétdombra való, keshedt cipő szertemállott cugjából. Az egész nyomortul szármás alak, amint bután, deliriummal tele bámul belé a kis szoba félhomályába, félelmetesen megdöbben.

Ha szóba ereszkednek vele, hangja rekedtes, akadozik, hebeg és amint hatvan esztendőjét emlegetve kezével szomorúan legyint a levegőben, nem tudni: hol végződik a rongyos kabát uja, hol kezdődik a kéz. Egyformán fekete mindkettő. A keze talán még feketébb, mint a kabátja.

A nevét nem akarta megmondani, de mégis kiderült, hogy Jékel Antalnak hívják, felszentelt pap, most nyugalomban van, hosszú ideig volt pap Szatmáron és kedvenc udvari papja volt — ezt különben már ő maga mondta — megboldogult Schlauch Lőrincnek.

Azért kellett béhozni a szegény embert, mert részegen csavargott az utcán és kéregetett. A püspöki palota előtt megszólított egy papot, kenyérre valót kért tőle, ez rendőrt hivatott és bevittette. Pap létére ne kolduljon, vigyék be.

— Nagyon fáradt vagyok már... Hatvan éves vagyok... A nyomorúság nem hagy nyugodni... Most is bajban járok...

Szakgatottan, akadozva mondja el tovább, hogy sokáig volt pap Szatmáron, sok itt a jó emberek. Most, mióta nyugalomba vonult, Csanáloson lakik a nővérénél. De ott is kevés a kenyér, sok a gyerek, kicsi a lakás, télire nem maradhat a nyakukon. A püspökhöz jött be.

— Nem tudok megélni a nyugdíjamból. Megyek Öméltóságához, csináljon velem valamit, helyezzen el valahol, ne pusztuljak el az utcán. Jó

ember a püspök, nagyon jó ember. Áldja meg az isten, ahol egyet lép. Mindig segít rajtam, most se fog elutasítani, áldja meg az isten...

És az a fekete kéz, amely valaha áldást osztott, áldólag a levegőbe emelkedik, a remegő, reszkető száj, amely valaha isten szent ígét predikálta, megvonaglik, rekedt hangja, amely valamikor szomorú, kenetteljes circumdederuntokat énekelt, megcsuklik Jékel Antalnak, az öreg, nyomorult deliriumos papnak.

A rendőrség nem engedte el. Nem volt fogoly, csak visszavitték toloncuton Csanálosra. Ne kolduljon Szatmáron, ahol valaha a püspöki udvarban paposkodott.

Letartóztatott

ügyvédjelölt.

— A kártya áldozata. —

Saját tudósítónk telefonjeiéntése.

Temesvár, október 8.

Jancsó István dr. ügyvédjelölt a múlt hó 17-én alkalmazást kapott Wiener Mór dr. temesvári ügyvéd irodájában. Alig volt még négy napja, hogy állását elfoglalta, mikor főnökétől megbízást kapott arra nézve, hogy utazzon Nickyfalvára és hajtson be végrehajtás útján 680 koronát Rothász Mihály ottani földbirtokostól. Jancsó eleget is tett a megbízásnak, főnökének követelését behajtotta, de nem szolgáltatatta át a pénzt Wiener dr.-nak, hanem a behajtott pénzt az utolsó fillérig elkártyázta és azután megszökött Temesvárról.

Jancsó múlt hó 21-én fogatosította a végrehajtást Nickyfalván, még aznap este visszatért Temesvárra, itt kártársai körében töltötte az estét, későn éjjel azonban elvált tőlük, rossz társaságba keveredett és elkártyázta a gondjaira bízott pénz egy részét. Másnap, szeptember 22-én nem jelent meg az irodában, sőt még a rákövetkező napon sem, hanem egy bojjal levelet küldött Wienernek a Royal-szállodából, melyben azt írta, hogy hazulról levelet kapott és családi ügyben nyomban el kell utaznia. Wiener, aki időközben tudomást szerzett a 680 korona behajtásáról, azt írta neki válaszul, hogy nyomban jöjjön be az irodába és számoljon el a beszedett pénzösszeggel. Jancsó azonban nem tett eleget a felszólításnak, hanem újból levelet írt, melyben arra kérte Wienert, hogy várjon esti hat óráig, akkor majd felkeresi és rendezi vele a dolgot. Wiener erre nyomban telefonált a Royal szálloda portásának és érdeklődött Jancsó holléte iránt. A szállodából azt válaszolták, hogy Jancsó alig egy órája, hogy gummikerekű bérkocsin a vasúti állomás felé hajtatott. Ekkor már kétségtelenné vált, hogy Jancsó megszökött.

Wiener utána járt a történeteknek és megtudta, hogy Jancsó a szeptember 22-ről 23-ára virranó éjjel három egyén társaságában reggeli félkilenc óráig kártyázott, majd reggeli kilenc órákor egy huszonhat koronás villásreggelit elfogyasztva, meghagyta a főpincérnek, hogy ha keresnek, mondja meg, hogy ő már elutazott. Jancsó azonban még több napon át Temesvárott maradt. Másnap este megjelent egy gyárvárosi kávéházban, ahol újból játszott. Itt elvesztette a megmaradt pénzét, végül óráját zálogba adva, ötven koronát kért kölcsön a kávéstól és megszökött Temesvárról. Wiener dr. erre megtette a följelentést Jancsó ellen. A rendőrség elrendelte a sikkasztó országos körözését. Végre megtudták, hogy Jancsó szülőfalujában, a háromszékmezei Gelencén tartózkodik, távirati megkeresés ment az ottani csendőrséghez elfogatása iránt és tegnap csendőrszuronyok fedezete mellett hozták vissza a megtévedt fiatalembert Temesvárra. Bardócz Árpád dr. rendőrfogalmazó nyomban valla-tóra fogta a sikkasztót. Jancsó konokul tagadta a bűncselekményt.

Azt mondta, hogy elvesztette a pénzt az uton, s ezért nem mert jelentkezni principálisánál. A tanuk azonban azt bizonyítják, hogy a pénzt elkártyázta és ezért megszökött. Erdélybe utazott és Piskin kiszállt, felkereste ott lakó nagybátyját, mert tőle remélte az elvesztett pénzt megszerezni. Itt is csalódott reménységében és két nap múlva továbbutazott Gelencére, ahol a csendőrök elfogták.

A rendőrség a terhelő bizonyítékok miatt előzetes letartóztatásba helyezte Jancsót és a mai délelőtti folyamán már át is adta őt a királyi ügyésznek. Jancsó igen jó családból származik. Apja és anyja már rég meghalt, vagyon nem maradt utánuk, de több mint negyvenezer koronás örökség vár rá vagyonos öreg nagynénjétől. A meggondolatlan ember könnyelműségével már sok bajt okozott rokonainak és ennek tudható be, hogy most nem segítették ki rettenetes helyzetéből.

HIREK.

Az idegen légió szökevényéből tolvaj.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Fiume, október 8.

Néhány héttel ezelőtt az abbáziai Speranza-villában egy előkelő kinézésű fiatalember jelent meg, szobát vett és a szállodai iven Deák Dezső budapesti műegyetemi hallgatónak tüntette fel magát. Algirből jött Trieszten át Fiuméba. Az idegen légióba vétette fel magát néhány hónap előtt, de megszökött és az osztrák magyar konzul kényszerrel segítette haza egy Austro-Amerikana hajón a francia hadbíróság súlyos büntetése elől. A szökevény légionárius állandó látogatója lett az abbáziai strandnak, ahova saját állítása szerint utókurára jött.

Abbázian különösen a fiatal leányok körül foglalatzkodott. Kegyével leginkább a Speranza-villa pénztárosnőjét tüntette ki, akinek szenvedélyesen udvarolni kezdett.

Deák Dezső minden nap feljárt az irodába, ahol órák hosszat tartózkodott. Szokásához képest tegnap reggel is megjelent a villa irodájában. Az egyik rodai asztalon egy ezer koronás bankjegy feküdt, amelyet a pénztárosnőnek el kellett volna helyezni a pénzszekrényben. Udvarlás közben egy őrizetlen pillanatban a légió hőse zsebre vágta az ezerkoronást és egy másodperc alatt kerekelt oldott. A leány alig tért magához meglepetéséből a fiatalember váratlan eltűnésén, máris a második meglepetésbe esett, mert rémülten vette észre, hogy az asztalról eltűnt az ezerkoronás. Rögtön jelentést tett a Sparuza-villa főnökének Kleigl Józsefnek, aki megtudta, hogy Deák autón szökött meg Abbáziából. A villatulajdonos szintén autóra ült és átment Fiuméba, ahol a rendőrség embereivel egyenesen az állomás épületébe mentek és épen az utolsó pillanatban, mert Deák a Budapest felé menő gyorsvonatra akart ülni. Igazoltatták, a rendőrségre kísérték és letartóztatták.

Deák előkelő család gyermeke, édesapja a Gregersen-gyár műszaki tisztviselője. A fia multja azonban nagyon zavaros. A fiumei rendőrség táviratban értesítette a gyermek édesapját és a budapesti rendőrséget is, a honnan az a válasz jött, hogy tartsák fogva, mert két rendbeli lopás miatt a fővárosi rendőrség is körözi.

— A vezérkari főnök a királynál. Bécsből jelentik: A király ma külön kihallgatáson fogadta Schemua Balázs vezérkari főnököt.

— Az aradi román szentszék ülése. Az aradi görög keleti román szentszék tegnap Pap I. János püspök elnöklésével teljes ülést tartott. Az ülésen meleg formában emlékeztek meg Putici Traján dr. temesvári esperes elhunytáról. A meg-

üresedett esperesi szék ideiglenes vezetésére Oprea János jezuita teológus rendelték ki adminisztrátornak. A körösökényi esperesi állásra Lucuta Mihály világi esperes neveztek ki, s tudomásul vették, hogy Barbu Demeter dr. a kishenyői esperességbe beiktattott. Tudomásul vette a szentszék, hogy Metianu János érsek metropolita a görög keleti román egyházi kongresszust, görög naptár szerint, október 1-ére összehívta.

— Gromon Dezső hagyatékának árverése. Budapestről jelentik: Ma délelőtti folytatták Gromon Dezső báró hagyatékának árverését. Tegnapról mára az árverési hírnök mintha megriadt volna; a második szobát, ahol ma az árverés folyt, jobbára az elhunytához közelebb állók töltötték meg, de az idegenek is, akik ott voltak, jobbára uri emberek. Utazó bördők, tárcák, képek, különféle apróságok keltek el a mai árverésen. Sok árverelője akadt különösen egy szivartárcának, amelyet Deák Ferenc hagyatékából vett annak idején Gromon Dezső, amint a tárcához mellékelte hivatalos írás bizonyította. Ugyálszik ez adott értéket a meglehetősen egyszerű tárcának, mert csakhamar felszökött az ára, úgy, hogy 70 koronáért kelt el.

— Házasság. Sárosfalvi és nadasdi Bittó Ilonka és turiki és komjátai Thuránszky Miklós e hó 12-én délután 5 órakor esküdnek egymásnak örök hűséget a minoriták templomában.

— Az olasz-török béke. Rómából jelentik: A Messagero jelenti Ouchyból, hogy a békeközvetítők munkája megszakítás nélkül tart. Tegnap a szultán Tripolisban való képviselőjének ügyéről tanácskoztak. Minthogy Törökország nem hajlandó formailag elismerni Olaszország szuverénitását, épen ezért se konzult, se más meghatalmazottat nem lehet felállítani. Különféle vallási és gazdasági kérdések várnak még megoldásra, de ez nem fog nagyobb nehézségbe ütközni. Törökország érdekeinek megvédésére török képviselőt fognak felállítani Tripolisban, aki semmiféle nyilvános jelleggel nem fog bűni. A béke aláírása egy-ké napon belől megtörténik.

— Áttérés a halálos ágyon. Temesvárról jelentik, hogy Frisch László műszerész, aki tegnap mellbelőtte magát, haldoklik. Frisch zsidóvallású s utolsó leveléből kitűnik az az óhaja, hogy a római katolikus temetőben helyezték örök nyugalomra. Ez persze lehetetlen s környezete megmagyarázta ezt neki:

— Hivassanak papot! — mondotta ma délbén, mikor egy pillanatra magához tért, — kikerestélkedem.

A haldokló utolsó kívánságára ma délután három órakor megjelent halálos ágyánál Ferch Mátyás belvárosi római katolikus plébános, aki előtt a haldokló a katolikus hitre tért át és felvette a keresztiséget.

— A románok repülőgépe. Ismeretes, hogy a magyarországi románok gyűjtést indítottak Vlaicu új repülőgépeinek beszerzésére. A gyűjtés eddigi összege 10,036 K. 10 fillér.

— Osztrák herceg a görög hadseregben. Bécsből jelentik: Ipsilanti Tivadar herceg ducgazdag bécsi sportsmann, akinek nagy ügetőverseny istállója van és lovai állandóan szerepelnek a magyar és osztrák versenypályákon, érdekes lépésre határozta el magát. A herceg, akinek ősei Görögországból vándoroltak be és Ausztriában meghonosodtak, polgárjogot nyertek, ma elutazott Bécsből. Ipsilanti herceg egyenesen Aténbe utazott, ahol felajánlja szolgálatait háború esetére a görög kormányának.

— Életunt színész. Makóról jelentik, hogy Tolnai Erzsébet 19 éves színésznő a Marosba ugrott, de még idejekorán kimentették. A parton maradt kézításkájában volt iratok és a levél alapján, amit egy ismeretlen férfihez írt, megállapította a rendőrség, hogy az öngyilkos jelölt férjhez ment, de boldogtalan lett; ruháit eladta s így nem léphet föl a színpadon. A nyomorúság és elvesztett boldogsága késztették az öngyilkosságra. Állapota nem aggasztó.

— Feljelentés bosszúból. Tegnap megjelent az aradi rendőrségen egy fiatalember és nagy

bőbeszédűséggel elmondotta, hogy ő egy Peleskeről Aradra jött vándorkereskedő alkalmazottja, aki fogápoló szerszámokat, ezek között a maga készíttette „Gyulátint” árultja és ezzel a közönséget megcsalja. A mikor a vevőhöz bemegy — mondotta — akkor sósavval végez egy fogtisztítási próbát és akkor a fog hófehér lesz és azt hiteli el, hogy a fog az ő szerétől lett ragyogó. A rendőrség érdeklődött a vándorkereskedő dolgai iránt és arról győződött meg, hogy az illetőnek miniszteri engedélye van az árúításra és a szer gyártására. A feljelentő csak bosszúból akarta gazdáját meghurcolni a hatóság előtt, mert elszámolási differencia van köztük.

— A Corsó Autó vállalat kocsija egyike a legkényelmesebb és legtisztább automobilo-knak. Valóban passzió ilyen gépen még hosszú utat is tenni. A vállalat tulajdonosa Novák Gusztáv törekvő ember és érdemes a pártolásra. A 206. telefonszám alatt a tiszta szép gép megtalálható. (2327.)

— Véres verekedés. Ma este 7 órakor óriási botrányt okozott egy részeg napszámos a Szabadság téren, akit végül is a mentők szállítottak a kórházba, mert véresre verték. Silinger Konrád a neve a duhaj legénynek, aki valamelyik külvárosi kocsmában leitta magát és a Szabadság téren belekötött Sirkó István és Krizsán Pál napszámosokba. Ezek kiakartak térni a részeg elől, de ez addig sürgött forgott körülöttük, míg azok egyike egy sörös üveggel úgy vágta arcon, hogy vérről boritva esett össze. Az ittas ember kiáltozására igen nagy csődület támadt és míg a mentők megérkeztek a színház épület kapujában helyezték el a sérültet, akit azonban öt ember is alig tudott megfekezni. A verekedés szereplőit elszállították a rendőrségre, ahol személyazonosságuk igazolása után szabadon bocsátották őket, de az eljárás megindult ellenük, mert Silinger sérülései nyolc napon túl gyógyulnak.

— Vérengző cigányok. Az aradi ügyésznek jelentettek ma telefonon, hogy a Kladova és Baracka közti országuton kóbor cigányok vérengzést rendeztek egymás között. A veszedelmes cigányokból álló karaván, miután végigrabolta és lopta a két község lakosságát, egymással veszett össze és fejszékkel, vasszállal, sarlóval, bicskával rontottak egymásnak. A banda fővezérei, Kirpács László és Demeter, Kovács Mihály, Pável és Traján, Patrozány Juon, akik egy társukat anynyira összeszurkálták, hogy az nyomban meghalt, négy pedig súlyosan megsebesült. A vérengző kóbor cigányok közül nyolcat vasra verve kísérték be ma az ügyesség fogházába, a többiek pedig elmenekültek.

— Érdekes lelet. Világosan a nagyvendéglővel szemben lévő régi pincét bontogatják, hogy helyére egy mozi színházat építsenek. A napokban ásás közben, közvetlenül a pince fala mellett a munkások egy emberi csontvázra akadtak, melyet a községi orvoshoz vittek be. Popovics dr. a csontok alakulatából és porlékonyságából ezeket következteti: a csontváz mindenestire egy erősen fejlett, magas férfié. A bölcsesség fogak már ki vannak növe, tehát a férfi nem egészen ifjú lehetett, de viszont a fogak teljesen épek, rajtuk kopás alig van, tehát nem öreg emberek voltak. A csontok mellett talált 1—1 darab Mária Terézia és II. József korabeli pénzdarabok amellelt szólnak, hogy a lelet cirka száz éves lehet. Bünténynek nyomai nem látszanak, ellenben valószínű, hogy a piacon kivégzett embert ott mindjárt el is ásták. Egyébként Popovics dr. jelentést tett az aradi ügyésznek.

— Szünetelő villamosáram. Az Aradi Villamosági Részvénytársaság ezúton értesíti a m. t. fogyasztóközönséget, hogy e hó 9-én és 10-én déli 12 és 3 óra között kábelhálózatán végzendő munkálatok miatt az áramszolgáltatást beszüntetni kénytelen.

— A halottrabló babona. A felvidék szegény paraszt népének tudatlanságáról és babonás együgyűségéről számol be egy távirat. Szepes megye egyik apró falvában, Alsóráposon, a napokban meghalt Pitonyák József öreg pástorember, aki a földműves nép előtt kuruzsló hírében állott. Az utóbbi hetekben dühöngött rossz időjárás teljesen elpusztította a szegény nép termését és az együgyű parasztok szentül meg voltak győződve, hogy ezt a csapást a vén kuruzsló hozta rájuk. Elhatározták, hogy fölkeresik papjukat s megkérték, ássa föl a boszorkány sírját és égettesse el a holttestet. A pap igyekezett fölvilágosítani népet, de hiába, nem birt velük. Másnap mintegy százötven asszony és férfi kiment a temetőbe, szent énekek éneklése közben kiásták a sírt, a hullát kivitték a határba és ott máglyán elégették.

— **Félbenmaradt tragédia.** *Budapestről* jelentik: A hetedik kerületi kapitányságról ma reggel értesítették a főkapitányságot, hogy a Wesselényi utca 58. számú házában Alpár Adolf kereskedősegéd el akarja pusztítani a két gyermekét, a tízéves Miklóst és a hétéves Mariskát. A rendőrség megállapította, hogy a gyermekek szobájában a gázcsap valóban nyitva maradt az éjszaka. Reggel volt, amikor a házban lakó Balázs Armand, Alpár sógora bement a lakásba. Figyelmeztetést adott a gázzságra, a gyermekek szobájába ment és az ágyban fekvő eszméletlenül találta mind a kettőt. Értessítette a házban lakó orvost, aki eszméletre térítette a gyermekeket. Balázs azzal gyanúsította meg a sógorát, hogy el akarta pusztítani a gyermekeket. Alpár ugyanis egy héttel ezelőtt összeveszett a feleségével és az asszony elhagyta a férjét. Azóta Alpár nagyon elkeseredett volt. A kereskedősegéd azzal védekezik, hogy ő nem akarta elpusztítani a gyermekeket, a gázcsap csak véletlenül maradt nyitva és ő nem vette észre a gázömlést. A rendőrség ez ügyben megindította a nyomozást.

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók** *Ingusz I. és fiánál* csak a Weitzer-utcában.

— **Fedák így ír:** Tisztelt doktor ur! Mikor abban a rendkívüli szerencsében részesültem, hogy az angol Felsőek előtt énekelhettem, a Felsőek asszony kérdésére, hogy mivel tüntetem el híres magyar szepelőmet, csak annyit feleltem: „Havasi Gyopár Crém” Felső! Gratulálók, mondta ő kegyesen. És ugyanezt mondom én Önnek. Fedák Sári. 5029

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillért.** 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izó* kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **A legújabb női táskák** már megérkeztek *Hegedűs Gyula* cégnél.

— **Cocus lábtörő, cocus szőnyegek, fürdőgyékény, parquet kefe, parquet beeresztő kefe, seprők, tisztító szerek, ruha, haj és fogkefék és az összes háztartási cikkek legnagyobb választékban és legolcsóbban** *Hegedűs Gyula* cégnél, *Andrássy-tér 15.*

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

VÁROS ÉS MEGYE.

A városi árvaház kérdése.

— *Levél a szerkesztőhöz.* —

Arad, október 8.

Arad város tanácsa az árvaház megszüntetése mellett foglalt állást, mert huszonhárom gyermek mellett állítólag tizenöt alkalmazott van és mert egy árvának évi eltartása 1087 koronába került mostanában. A tanácsi határozat szerint a város vásárolja meg az árvaházi épületet és használja azt fel valami megfelelőbb célra. Az árvaházat nem is lökik ki egyenesen az utcára, hanem elhelyeznék őket iparos családoknál, vagyis szegény embereknek gondolták, akik abból akarnak majd magok is megélni, amit egyedül a gyermek ellátásáért fognak kapni. Ehhez a határozathoz sok szó fér.

A szélrózsa minden irányában a kulturális otthonokat teremti a nevelés, a közművelődés javára. Tehát nem felhagyni, — de ha nem volna — egyenesen felépíteni kell az árvaházakat, hogy a sok állami intézmény mellett és utánuk, szép hivatásukat teljesíthessék.

Különösen a városokra, a műveltség emporiumaira, hárul ez a lelkiismeretileg is nagy kötelesség ugyanis a nevelésügy szempontjából, mint a könyörtelenség indokából lakosságának szegényebb részével szemben.

Nagyon rossz városi politika az, hogy fel kell hagyni egy kulturális intézménnyel, mely évek óta mostoha gyermeke a város közigazgatási hatóságának, mert tisztára kiderült, hogy rosszul igazgatták. Impraktikus volt eddig a kezelése, mert sok személyzet mellett kevés volt az árvagyerek lakója, — évek óta nem történt felvétel — és miután nagy részében üresen állott, tehát drágába jött egy-egy gyermeknek ellátása.

Volt hivatalos vizsgálat, végre tudjuk már a hibákat is. Miért nem keressük és találjuk meg annak orvosát? Ha minden közintézményt be-

kell zárni, amelyiknek kezelése rossz, költséges, vagy drága: akkor vigyázzunk tisztelt városi tanács, meg ne nyissuk — a kulturpalotát!

Nézzünk csak körül. Az országnak majdnem minden városában van árvaház. Ebben az irányban is a főváros vezet több mint feltucat mintaszerűen vezetett árvaházával. A szomszéd Temesvárnak igaz, még nincs kulturpalotája, de van szépen adminisztrált árvaháza, melyben közel ötven gyermek élvezi a városnak jótékonyági és kulturális nemes áldozatkészségét.

Van nekünk idehaza is egy jól vezetett és nemes hivatása terén kitűnő prosperáló árvaházunk, — az aradi zsidó hitközségnek fiúarvaháza. Benne közel félvszázad óta évenként 23 gyermek talál kényelmes, jó elhelyezést, ellátást ruházatot és mindez a mai drágaság idejében évenként és fejenként alig 640 koronába kerül, az épület fenntartási költségekkel együtt. De ezt nemes ambícióval adminisztrálja a zsidó hitközség, míg magában az árvaházban egyetlenegy oktató működik, végzi a feleségével és cselédségével az oktatást és teljes ellátást.

Hát itt a hiba tisztelt városi tanács. Nem a városi árvaházra kell becsukni, hanem rendet kell csinálni és tisztas alapon átszervezni adminisztrációját.

Hét-tizenkétéves gyermekeket iparos családokhoz kiadni nevelésre, lehet egy kedves ideája egy városi intézménynek, azonban nem kulturmisszió! Nem gyötörtetni kell azt a szegény kis emberpalántát, hogy kevés kivétellel — mert csak szegény ember venné kis tartásdíjért házába — nyomor, nélkülözés és kóborlással tengesse gyermekeit, hanem megelégedetté kell azt a szegény árvagyereket tenni, kire a sors kegyetlenül csapott, mikor a boldogító szülői gondozás és szeretettől fosztotta meg őket.

Vigyázzunk, tisztelt tanács! Védjük meg azt a városi intézményt, mely közel félvszázadon át élt nemes hivatásának és ne bontsa meg falait elhamarkodva a bürokratikus egyoldalúság azért, — mert mostanában rosszul adminisztrálják. Hát tessék jobban szervezni, gondozni és felügyelni a városi árvaházra — a jótékony emberszeretet palotájára, — hogy az éljen, erősödjék és virágozhasson a köz javára, városunk büszkeségére.

Deutsch Andor.

Aradiak kérelmei. Az Orczy-utcai lakosok ma azzal a kérelemmel fordultak a tanácshoz, hogy a már régóta tervbe vett Schone csatornát építse ki. A kérelmezők arra hivatkoznak, hogy a törvényhatóság már a költségeit is megszavazta az építkezésnek, a miniszter is jóváhagyta és így semmi akadályja sincs annak, hogy a munkálatot azonnal megkezdjék. — A Sörház utcában este és éjjel veszedelmes a járás, mondja egy beadványában *Bérczi Pál* háztulajdonos és azt kéri, hogy több lámpás felállításával szüntesse meg a türethetetlen állapotokat a tanács. Mindkét beadvánnyal szombati ülésében foglalkozik a tanács.

Kik kapják a gazdasági munkaházak építését? Az egyre rosszabbodó pénzügyi viszonyok között s az építkezések teljes megakadása folytán folyton komolyabbá válik az a veszedelem, hogy Arad kisebb építőiparosai egymásután fogják megérezni a munkahiányt. Éppen ezért indította meg már hetekkel ezelőtt az Aradi építőiparosok szövetsége azt a dicséretre méltó akciót, amely az építőipari válság enyhítését célozta. Akciójához a városi hatóságok jóindulatát kívánja megnyerni. A legközelebbi alkalom a jóakarát bizonyítására már a közeli napokban fog kinálkozni, mikor a tavasszal építendő 110 mezőgazdasági munkaház munkáinak kiadására kerül a sor. Az összes nagyobb üzemek visszavonultak a pályázattól, mivel rendkívül fontosnak és kíváncsnak tartják, hogy a kisebb iparosok minden nagyobb megrázkódtatás nélkül gazdálkodjanak át a küszöbön álló krízisen. Ezt az elhatározást nyomon követte a kisebb mesterek mozgalmá, mellyel azoknak többsége elhatározta, hogy egy-egy mester csupán egy 20-as csoportra pályázik, hogy a munkaházak építésében lehetőleg minél több iparos részesülhessen. Most még a gazdasági széklet, építészeti bizottságot és a város közgyűlést akarja az Építőiparosok Szövetsége megkérni, hogy a munkákat aradi iparosoknak adja ki, még pedig legalább 6 iparost részesítsen a munkákban, hogy így a munka-

kalmak és a jövedelem igazságos elosztása révén azzal a támogatással és jóakarattal álljon az aradi iparosok mellé, melyet azok a város ügyeinek intézőitől teljes joggal elvárhatnak.

TARKASÁGOK.

(*A színigazgató öröme.*) Az Aradhoz közeli községben ezidőszerint vándor színtársulat tartja előadásait. A napokban egy németből fordított darabot játszottak nem nagyszámu közönség előtt.

Midőn legördült utóljára a függöny, a szolgabíró odafordult az igazgatóhoz s annak a véleményének adott kifejezést, hogy a közönség elégedetlenül távozik a színházból, mert nem értett a darabból semmit.

— Ezt már szeretem! — ujongot az igazgató.

— Ön még örül, hogy a közönség hidegen fogadta a darabot? — kérdi a szolgabíró.

— Persze hogy örülök, — válaszolt az igazgató, — mert ha a közönség az első előadáson nem értett semmit, kénytelen másodszor is eljönni.

(*Kritikus kritika.*) Egyik aradi szobrásznál a napokban látogatóban volt egy aradi ismert házaspár. A szobrász sorba mutogatta a már elkészült, valamint a munkában lévő műveket.

Amikor a Vénusz szobor megtekintésére került a sor, a feleség megjegyezte!

— Milyen szép nő!

A férj ezt megerősítette, majd hozzátette:

— Tökéletes szépség.

— Csak épen, hogy beszélni nem tud, — folytatja az asszony.

— Hiszen épen azért tökéletes.

(*A hatásos hirdetés.*) Arad szomszédságában egyik élénk forgalmu városban, ahol sok napilap van, történt ez a história, amelynek nincs ugyan csattanója, de mégis érdemes a följegyzésre. A város egyik napilapjában, amely nem nagy olvasóközönséggel rendelkezik, valaki apróhirdetést tett közzé. Butorozott szoba, külön bejárat, féreg- és gyerekbögésmentes finom kis utcai szoba. Három napig egy lélek se érdeklődött a szoba iránt. A hirdető ezért haragosan rontott be a lap kiadóhivatalába:

— Kérem beszüntetni a hirdetést, mert a kutya se olvassa az önök lapjában megjelent apróhirdetéseket. Senki se volt a lakás iránt érdeklődni.

A kiadóhivatal főnöke előzékenyen felelt:

— De nagysád kérem, próbálja meg még egyszer. A vasárnapi számot nagyon sokan olvassák. Majd meglátja, hogy eredménye lesz a hirdetésnek.

Az asszony engedett és még egyszer feladta a hirdetést. Amikor a hirdető fél kitette a lábát, a kiadóhivatal főnöke azonnal kiadta az utasítást a tisztviselőknek:

— Önök holnap egymásután elmennek ehhez az asszonyhoz és a mi lapunkban közölt apróhirdetésre hivatkozva megtekintik azt a hónapos szobát. Persze nem muszáj kivenni, csak azt akarom, hogy lássa: milyen szép eredménye van, ha nálunk hirdet.

A szigorú főnök parancsa teljesült és harmadnap ismét megjelent az asszony a kiadóhivatalban.

— Hát kérem még mindig nem adtam ki a szobát. Sokan megnézték ugyan, de drágálták. Tessék még nyolcszor közölni azt a hirdetést, de kijavítva, úgy, hogy öt koronával olcsóbbra írják benne a szoba árát.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Budapest. Aki a dob-utcai és király-utcai céglíratok magyarságában semmi furcsát se talál, az mi alapon akar az oktató szerepére vállalkozni? A kérdéselt cikket egy kitűnő magyar író irta közvetlen tapasztalat alapján.

J—r. Ezt a kérést a legjobb akarat mellett teljesíthetjük.

S. Sorsjegye nem nyert.

Pécskai előfizető. Magyar Vörös Kereszt 0375. sorozat és 26. szám a törlesztési huzáson kisorsoltatott. A többi nem nyert.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, október 8.

Az időjárás menetében annyival kedvezőbb fordulat állott be, hogy a csapadék nem oly gyakori.

A gabonaüzlet irányzata a békekilátásokra lanyhább lett.

Elkelt a mai piacon:

1200 mm. buza	21.20—22.00
Rozs	18.40
Árpa	19.00
Zab	19.00
Uj-tengeri	14.00
Ó-tengeri	22.00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 8.

Készáru.

Amerika 1 olcsóbb. Kínálat mérsékelt, vételkedv gyenge, 10 ezer mm, 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.40—11.41	11.36—11.37
Buza 1913. áprilisi	11.86—11.87	11.82—11.83
Rozs 1912. októberi	9.68—9.69	9.56—9.57
Rozs 1913. áprilisi	10.18—10.19	10.14—10.15
Tengeri 1913. májusi	7.78—7.79	7.76—7.77
Zab 1912. októberi	11.75—11.76	11.70—11.71
Zab 1913. áprilisi	10.96—10.97	10.88—10.89

Az árak 50 kilónként számítva.

A temesvári tőzsde

árjegyzéssel.

Gabonaneműek:

Buza (74—79 kg.)

To ontáli	20.75—21.60
Temesi	20.65—21.50
Krassói	20.55—21.20

Rozs: ... I.	18.40	18.60	II.	18.—	18.20
Árpa: ... I.	18.50	18.70	II.	19.50	20.—
Zab: ... I.	20.40	20.70	II.	19.40	19.60
Tengeri: magyar	20.60	20.70	Román:	20.40	20.50
Répe:	—	—	—	—	—
Heremag: vörös	120—	140—	Lucerna:	100—	120—
Buzakorpa azonnali (finom)	—	—	—	12.20—	12.30
(durva)	—	—	—	12.40—	12.60
Október—decemberi (finom)	—	—	—	12.—	12.20
(durva)	—	—	—	12.20—	12.40
Január—májusi (finom)	—	—	—	12.40—	12.60
(durva)	—	—	—	12.60—	12.80
Tengeri (határidőre)	—	—	—	11.40—	11.60
Burgonya: fehér	6.10—	6.20—	rőzsa	6.80—	6.90

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 8. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	105.70
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	85.35
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—	—	74.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	—	86.—
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	86.—
Magyar nyereségnyersorsjegy kölcsön	—	—	—	205.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	150.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	85.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	89.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	109.50
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	85.40
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	21.00
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	815.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	625.50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	712.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.17
Német birodalmi márka	—	—	—	117.80
Londoni vista	—	—	—	24.13
Páris vista	—	—	—	95.45
10 márkás arany	—	—	—	23.55

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1912. október hó 9-én:

6) Bérlet.

C) Bérlet.

A piktorok.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: André Rivoire és Nos Mirante. Fordította: Salgó Ernő. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Madeline	K. Kápolnai J.	Pradoux	Delli Lajos
Noémi	Novák Irén	Ruffat	Dr. Beragi S.
Jaqueline	H. Harvath J.	Chiméne	Várnai J.
Lucette	Nógrádi M.	Chapant	Hajdutska
Lia	Fáskerti M.	Girardot	Herold Ede
Maucloire	Keszler Ede	Pezin	Balázs B.

Kezdeté este 7/8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma szerdán, 1912. október 9-én:

1. Ipar Délen és Északon. Remek természetutáni felvétel. — 2. Vig betörők. Humoros. — 3. Monte Carló titka. Egy szerencsejátékos élete. Szenzációs dráma 3 felvonásban. — 4. Pali nevelő atyja. Kacagtató.

Előadások kezdete délután 1/6 órától folytatódagasan este 11 óráig.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerda, 1912. október 9-én

1. Pifke szereti a cselédeket. Humoros. — 2. Utolsó szerelem. Dráma. — 3. Uszó ünnepély. Természeti. — 4. Polidor rossz órája. Kacagtató. — 5. Aviatikus titka. Szenzációs aviatikus dráma 2 felvonásban.

Csütörtöktől kezdve Katonabecsület.

Előadások délután 1/6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásra katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Apollo gyermek

Az összes gyártmányok legjobbjai

6849

TELEFON 951.

TELEFON 951.

SZÁLLODAMEGNYITÁSARADON

Tisztelettel tudomására adom a t. közönségnek, hogy a volt Vas szállodát teljesen átépítve és előkelő komforttal berendezve

Vadászkürt-szálloda

cimen a mai napon megnyitottam. Központi fűtés. Fürdőszoba. Mérsékelt árak. Előzékeny és pontos kiszolgálás. — Szíves pártfogást kér

Lőrinczy János

szállodás.

6336

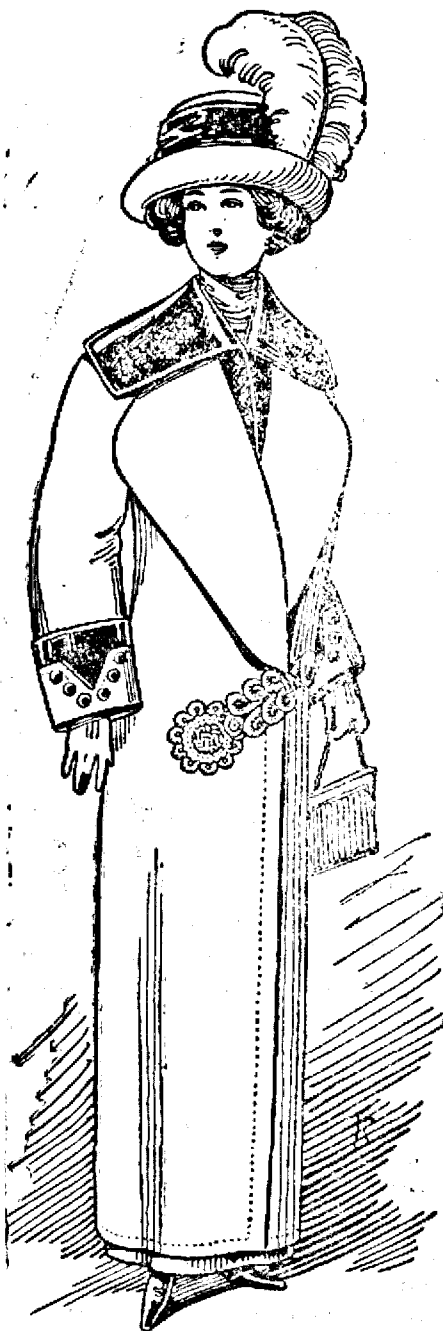
GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8.

TEL:
855.

SZABOTT
ÁR

Ujdonságok:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyegek
Szőrme kabátok
Színházi köpenyegek
Leányka és
Gyermek kabátokban
Szőrme garnitúrák nagy választékban

5491

ÚJ ÜZLET! PINTEA ÉS KLEIN

cipő, kalap és urdivat áruháza
ARAD, Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt
MEGNYILT!

5861

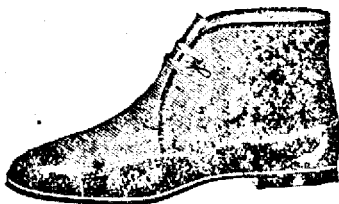
Nyíltér.

Sárcipő (Galosch)

nyelv és anélkül

Férfi 6 kor. Női 5 kor.

Szabott árak.

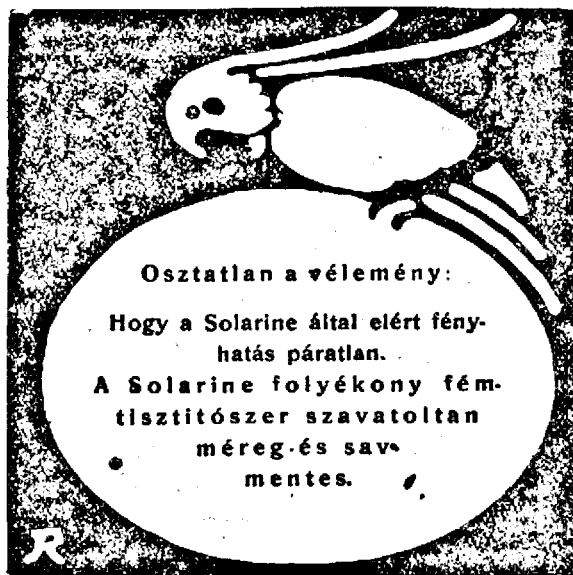

Óriási választék hócipőkben

Kutányi J., Arad,

Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Egy két középiskolát végzett, 14 évet betöltött fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

Osztatlan a vélemény:

Hogy a Solarine által elért fényhatás páratlan.

A Solarine folyékony fém-tisztítószer szavatoltan mérge- és savmentes.

6859

Korányinál

a Szabadságtéren

Mesés öltönyök már 10 K.-tól

Angol felöltők „ 16 K.-tól

5441

Nagy választék téli és szőrme kabátokban

Óriási választék cipőkben és kalapokban.

Mészárosok!

Egész évben veszek utánvét mellett friss füstölt szalonnát és olvasztott zsírt

Homák O.

zsirnagykereskedő

Prag-Karolinenthal 522.

Csehország. 6338

15164—1912. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy egy előfordult veszettségi eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. szept. hó 24-től számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földművelési ministerium által 40 000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a pecsér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint I-foku állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1912. évi szept. hó 24-én.

Sarlot,
főkapitány.

Express-bérrautó-vállalat

Müller Károly

tulajdonos.

Nappali telefon 126. Éjjeli telefon 391.

Mérsékelt díjszabás!

6244

693—1912. gsz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a kultur palotában szükséges vas esetleg falapokkal ellátott könyvtári állvány szállítására zárt írásbeli versenyárgyalást hirdet.

A versenyárgyalás 1912. évi október hó 21-én a városháza földszinti tanácstermében fog megtartatni d. e. 10 órakor. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

Az ajánlati lapok és műszaki feltételek a városi mérnöki hivatalban 1 koronáért kaphatók.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap délelőtt 10 órájáig nyújtandók be. Az elkészett vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatokhoz 5% bánatpénzben a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

4. A szállítandó állvány kizárólag honi anyagból készítenendő.

5. A szállítást elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpénzt 10% biztosítékra kiegészíteni.

6. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlati árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

7. Az ajánlattevő ajánlatával végleges döntésig kötelezettségben marad.

8. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

9. A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felhasználásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

10. Az ajánlatok felett a városi tanács dönt.

11. Távirátilag beadott, valamint pótajánlatokat nem vesszük figyelembe.

Arad, 1912. szeptember 30.

A gazdasági szék.

4733— 912. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1912. évi legtöbb adótfizető törvényhatósági bizottsági tagjainak az igazoló választmány által összeállított névjegyzékét az 1886. évi XXI. t. c. 28. §-a értelmében 1912. évi okt. hó 4-től 1912. évi október hó 19-ig terjedő 15 napra Aradon a városháza I. emeletén levő hivatalos helyiségben közszemlére kiteszem azzal, hogy a névjegyzék a közszemlére kitétel ideje alatt betekinthező és az ellenfelebbzés sz. állandó bíráló választmányhoz címezve hivatalomban nyújtható be.

Arad, 1912. évi okt. hó 1-én.

Varjassy,
polgármester.

715—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Gizella, Szöllő, Dohány és Lenkey utcákban kőalapos ut készítése iránt folyó év okt. hó 14-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 4184 korona.

Bánatpénzül letendő a kiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1912. évi október hó 1-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Utcai, alkalmi és vadász cipőkben nagy választék

Kobrak cipők!

LÁNYI MARCELL ARAD, ATZÉL PÉTER-UTCZA 1. SZÁM. TELEFON 429.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József főherceg-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg ellen — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor küldendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számíttatik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a közlésben aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kívánsára díjtalanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Akar nőülmenni?

28 éves csinos, vagyonos orosz hölgy, 22 éves egyedülálló árva 400.000 kor. hozománnyal, 38 éves gyermektelen özvegy 120.000 korona vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy van előjegyzésben. Komoly szándéku urak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást kapnak. Schlesinger, Berlin 18. 5852

Ha hull a haja,

használd a magyar haj-perollint Vojtek és Weiszól. III-711

LEVELEZÉS.

Mélyen gondolkodó,

komoly fiatalember, független szép hölgy ismeretséget keresi, kit havi 100 korona zsebpénzzel ellát. Diskréciót jellem díktál leveleket „Nemes szív” jellegre főpostaresztantó kér. 6384

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és Weisz krémomlóját. III-711

ALKALMAZÁST KERES.

Perzsia

szőnyegek javítását elfogadja, Schvarené, Rákóczi utca 4. 6261

ALKALMAZÁST NYER.

Felvételik

egy négy polgárit végzett pénztárosnő, ki óvadékkal rendelkezik. Stern Adolf varrógép fióküzletében Boros Beni-tér 8. Ajánlatok: Stern Adolf, Szabadka kéretnek. 6305

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvétetnek az Aradi nyomdásznyelvtársaság könyvkötészetében.

4 középiskelet

végzett, jó írással bíró fiatal embert gyakornokul, azonnali belépésre keresünk. Cím a kiadóba. 6337

Gyármunk

szép írással, ki az irodai teendőkhöz jártassággal bír, részvénytársaságnál azonnali felvétetik. Kérvények a kiadóban levő címre küldendők. 6329

Egy 2 középiskelet

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiú nyomdász-tanuló felvétetik.

ELLÁTÁS.

Két

intelligens fiatal ember a fő-tér közelében csinosan butorozott szobát esetleg teljes állást kaphat, f. hó 15-től, vagy november 1-től. Cím a kiadóhivatalban. 6330

KIADÓ LAKÁS.

Eötvös-utca

17. szám alatt, egy I. emeleti lakás mely irodának nagyon alkalmas kiadó. 6331

Egy szoba,

előszoba, fürdőszobából álló garson lakás (irodának alkalmas) kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-ut. 4., a ház mesternél. 6340

Kiadó lakás

Deák Ferenc-utca 39. szám alatti házban 3 szoba előszoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba és minden hozzávalóval 1 ső novemberre kiadó. 6571

A poloska

teljes kiírása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-711

INGATLAN.

Apponyi-ut 1. számú ház

eladó. Értekezhetni levélben Montag Sándornál, Nagyszénás Békésmegye, 6326

Keresek

hegyalján 1½, vagy 1 holdas beültetett vagy ültetetlen szőlő telket, az országot mellett a motorshoz közel. Cím a kiadóba. 6385

ÜZLETEK.

Egy fodrász-üzlet

elköltözés miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6322

Dohányáruda

60000 korona dohányforgalommal és nagy mellékékek forgalommal Budapestén átadó. Lelépésért 20000 korona szükséges. Házbér 600 korona. Bővebbet Heresi trafik, Király-utca 11. Budapest. 6339

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó.

1 kisebb vaskályha, 1½ m. márványasztal, kisebb butor darabok úgy szintén 1½-es legjobb gyártmányu hegedű. Cím a kiadóban. 6290

Egyéves önkéntesi ruha

complett, teljesen új, olcsón eladó Kasza-utca 50. sz., Goldman L.-féle üzletben. 6314

Egy sertés öl eladó

Weisz Dávid szénaraktárban, Lihás-dűlő 1/b. 6333

Használt

szőlőkarókat a volt Mittner-féle szőlőtelepemen, továbbá 1, 2 és 3 éves kitűnő bor és csemege szőlőoltványokat olcsón eladok. Pollák, téglagyáros, Nádor-utca 14. Telefon 55. 6327

Rum compositio

jó hásl rum előállítására Vojtek és Weisznál. III-711

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papírkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 6311

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

egy sima fonású arany karcsatt a Deák F., Fábán és Batthyányi-utcán át. Megtaláló jutalom ellenében szíveskedjék Batthyányi-u. 38. sz., I. em. átadni. 6332

Tolnai Világlapját

összes kedvezményekkel (Sven Hedin a rejtelmes India; Tolnai Világtörténelme stb.) eredeti árban, bérletben és számonként házhoz szállítom. Bsl- és külföldi dívatlapok és folyóiratok állandó készlete. Krausz Paulin színház-épület. Telefon 511. — Intelligens elárutató leány alkalmazást nyer. 4541

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagy-közönségnek I. rendű aprított tűzfűtő 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyancsak egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát kartelesen kívüli legolcsóbb árban befutvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelkezhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jöl eszik

a hizója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat tápporából. III-711

Taxameteres

Bér-autok
Telefonszám
816

Szolgálat: reggel 8 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház.

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszertárgyak
Farkas Streicher J.
Arad, Tökölly-tér 1. sz.

Aradi Nyomda

Részvénytársaság
készít

névjegyet

elefántcsontpapíron
" nyomva "

divatos kivitelben.

Posta- csomag feladási és utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással
kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.

nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.